

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

DIPLOMSKA NALOGA

PREOBLIKOVANJE SAMOSTOJNEGA
PODJETNIKA V DRUŽBO Z OMEJENO
ODGOVORNOSTJO

DOMEN VELIČKI

MENTOR
PROF. DR. BOŠTJAN ANTONČIČ

KOPER, 2007

POVZETEK

Diploma govori o tem, kako pravnoorganizacijsko obliko samostojnega podjetnika preoblikovati v družbo z omejeno odgovornostjo. Predstavljene so možnosti, ki se ponujajo podjetnikom. Opisani so najnovejši izsledki s področja sprememb zakona o gospodarskih družbah in preostalih zakonskih predpisov. Delo predstavlja zaokrožen potek vsega, kar je treba opraviti, da preoblikovanje poteka brez nevšečnosti. Postopek bo predstavljen z rešitvami za čim lažjo, krajšo in cenovno najugodnejšo pot. Prikazane so največje težave, na katere podjetnik najpogosteje naleti, in njihove rešitve.

Ključne besede: podjetje, družba z omejeno odgovornostjo, samostojni podjetnik, preoblikovanje, Zakon o gospodarskih družbah

ABSTRACT

This diploma thesis describes how to transform a legal organisational form of an entrepreneur into a limited liability company. The thesis presents the possibilities offered to entrepreneurs in such situations. It describes the newest discoveries regarding the changes in the Companies Act and in other legal regulations in this area. The thesis presents a completed process, what needs to be done in order to make the transition without any inconveniences. The process will be presented along with solutions for the easiest, shortest and economically the most favourable choice of transition. It also presents the most prominent problems and other difficulties the entrepreneurs encounter and their solutions.

Key words: company, Limited Liability Company, entrepreneur, transition, Companies Act

UDK: 334.012.5(043.2)

KAZALO

1	Uvod	1
2	Podjetje in družba	3
2.1	Opredelitev in razvrstitev gospodarskih družb	3
2.2	Statistični podatki	4
2.2.1	Število družb v Sloveniji	4
2.2.2	Poslovni izidi in finančni položaj	7
3	Samostojni podjetnik in družba z omejeno odgovornostjo	9
3.1	Status samostojnega podjetnika posameznika	9
3.2	Status gospodarske družbe – družbe z omejeno odgovornostjo	10
3.2.1	Opredelitev in ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo	10
3.2.2	Osnovni kapital in osnovni vložki	12
3.2.3	Pogodba o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo	12
3.2.4	Postopek ustanovitve	13
4	Vzroki za preoblikovanje	15
4.1	Vzroki za spremembo pravne oblike	16
4.2	Davčna optimizacija	16
4.2.1	Smiselno preoblikovanje	17
5	Možnosti preoblikovanja	19
5.1	Statistika preoblikovanja	19
6	Pravna podlaga	23
6.1	Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)	23
6.2	Prilagajanje tolarskih zneskov	23
7	Postopek preoblikovanja	25
7.1	Pravna podlaga statusnega preoblikovanja	25
7.1.1	Prenos podjetja na kapitalsko družbo	25
7.1.2	Prenos podjetja na novoustanovljeno kapitalsko družbo	26
7.2	Lastništvo in določitev zastopnika	26
7.2.1	Zastopanje družbe	27
7.3	Celostna podoba podjetja	27
7.4	Ime firme	27
7.5	Objava o prenehanju	29
7.6	Notariat	29
7.6.1	Vloga notarja pri preoblikovanju	30
7.6.2	Oddaja potrebne dokumentacije	33
7.7	Sodni register	33
7.7.1	Pravne posledice vpisa v Sodni register	34

7.8	Objava v Uradnem listu RS.....	34
7.9	Izbris podjetnika iz poslovnega registra Slovenije.....	34
7.10	Davčni postopek.....	35
7.10.1	Predaja podjetja nasledniku.....	35
7.10.2	Prijava za pridobitev davčne številke.....	35
7.10.3	Vpis v davčni register.....	37
7.10.4	Potrdilo o dodeljeni davčni številki.....	37
7.10.5	Matična številka.....	37
7.11	Bančni vidik preoblikovanja.....	37
7.11.1	Prehodni transakcijski račun.....	38
7.11.2	Odprtje transakcijskega računa.....	38
7.12	Obveščanje javnosti.....	39
8	Začetek poslovanja.....	41
8.1	Težave pri poslovanju.....	41
8.2	Težave pri bančnem poslovanju.....	41
9	Časovni načrt.....	43
10	Stroški preoblikovanja.....	45
11	Zaključek.....	47
	Literatura.....	51

PONAZORILA

Slika 2.1	Število poslovnih subjektov po skupinah pravnoorganizacijskih oblik v Republiki Sloveniji po četrtletju	5
Slika 2.2	Poslovni subjekti v Republiki Sloveniji 31. 12. 2007	6
Slika 5.1	Oblika preoblikovanih gospodarskih družb	20
Slika 5.2	Struktura družb v letu 2005 po regijah.....	21
Slika 7.1	Razmerje med podjetji, ki so spremenila ime, in tistimi, katerih imena so ostala nespremenjena	28
Tabela 2.1	Poslovni subjekti v Republiki Sloveniji 31. 12. 2007.....	6

KRAJŠAVE

s. p.	samostojni podjetnik/ica
d. o. o.	družba z omejeno odgovornostjo
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah
ZVPot-B	Zakon o varstvu potrošnikov
ZJRS	Zakon o javni rabi slovenščine
ZN-E	Zakon o notariatu
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
ZSReg-UPB1	Zakon o Sodnem registru
ZDS-1	Zakona o davčni službi
ZDDV-1	Zakona o davku na dodano vrednost
AJPES	Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
DURS	Davčna uprava RS

1 UVOD

Mnogo samostojnih podjetnikov prihaja do točke, v kateri jim sedanja organizacijska oblika ne zadostuje več. Za svoje cilje, poslovne možnosti in nastop na trgu potrebujejo drugačno pravnoorganizacijsko obliko.

Lastniki – samostojni podjetniki – zaradi lastnih želja in potreb podjetja razmišljajo o prehodu poslovanja v kapitalsko družbo, najpogosteje v družbo z omejeno odgovornostjo.

Pomembna razlika je jamstvo za nastale obveznosti, pri čemer se samostojni podjetnik zaveda, da jamči za obveznosti z vsem svojim premoženjem. Pri kapitalski družbi običajno pomisli na družbo z omejeno odgovornostjo. Vendar je družba tista, ki jamči za obveznosti s premoženjem, ki ga ima. Odločitev podjetnika za dokončno ločitev zasebnega od podjetniškega premoženja je edina prava odločitev.

Dejstvo je, da preoblikovanje samostojnega podjetnika v kapitalsko družbo ZGD ni urejal do sprejetja ZGD-1. V preteklosti se je bilo mogoče preoblikovati v gospodarsko družbo v skladu s splošnimi pravili ZGD, ki se nanašajo na prenehanje dejavnosti samostojnega podjetnika in ustanavljanje nove gospodarske družbe ter vnos podjetja v družbo kot stvarni vložek.

ZGD-1 na novo ureja statusno preoblikovanje podjetnika v kapitalsko družbo. S predlagano fikcijo preoblikovanja fizične osebe v pravno osebo se daje podjetnikom možnost, da s prenosom premoženja opravljajo dejavnost v drugi pravnoorganizacijski obliki (Kerčmar 2006, 771).

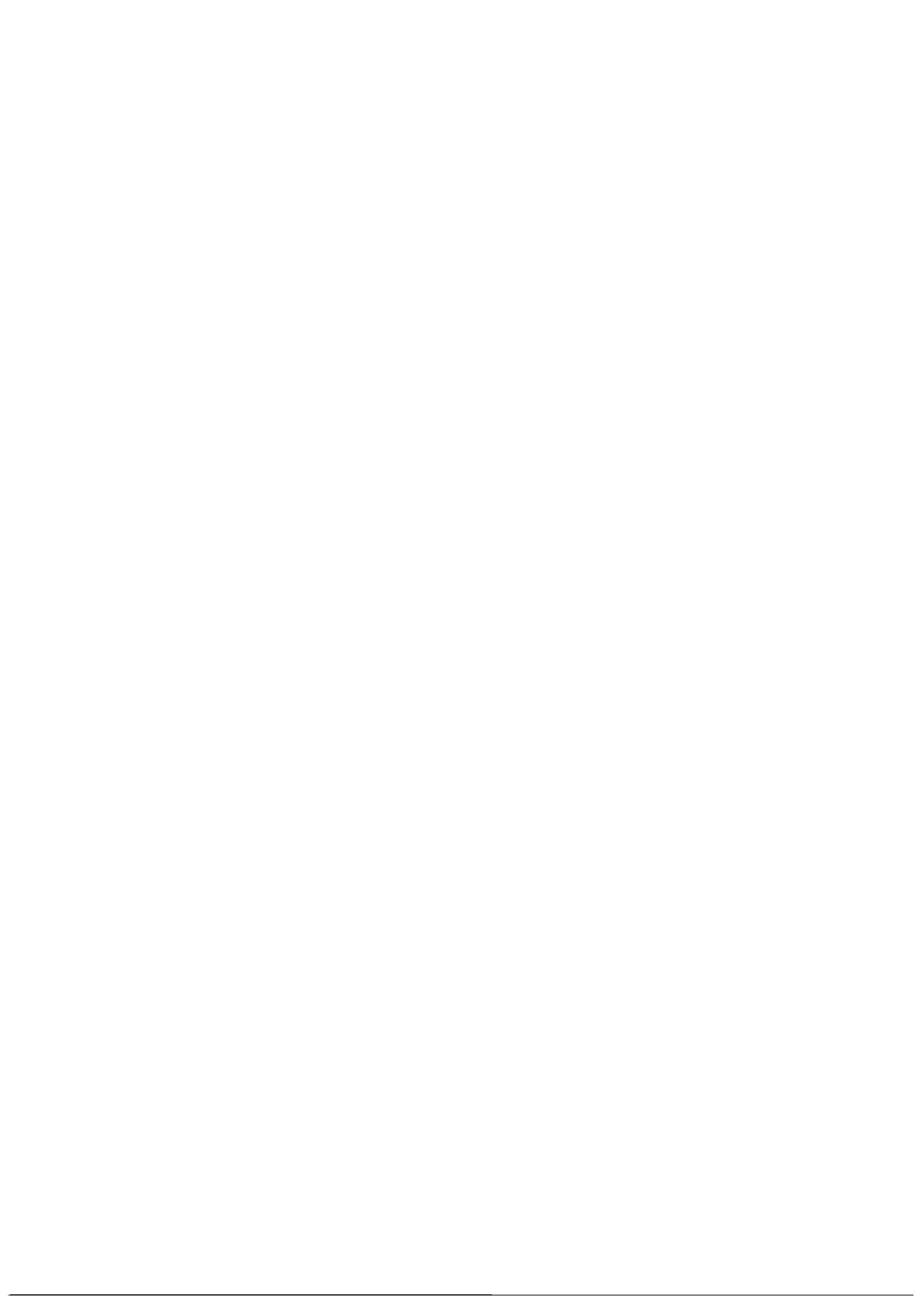
Novi posamezni področni zakoni, ki urejajo npr. bilančno pravo, obdavčitev, delovnopravna razmerja, vnašajo v to pravno področje več novih prvin, zlasti kadar gre za računovodstvo.

Namen dela je enovito delo na področju preoblikovanja in zadostitev potrebe samostojnih podjetnikov po informiranju o njihovih možnostih.

Za temo sem se odločil zaradi zahtevnosti preoblikovanja. Uradniška pot preoblikovanja je zapletena. Zelo pomembno je, da ima samostojni podjetnik na voljo možnost pridobiti vse potrebne informacije na enem mestu. Opisana bosta postopek po časovnem zaporedju in potrebna dokumentacija.

Celovit pregled postopka preoblikovanja je zelo dobrodošel vsakemu podjetniku. V delu bo predstavljeno, kaj vse je treba opraviti, da bo preoblikovanje potekalo brez nevšečnosti. Nujno je, da to ne ovira postopka poslovanja in dela podjetja. Za celoten postopek sta potrebna čas in volja.

Predstavil bom rešitve za čim lažjo, čim krajšo in cenovno najugodnejšo pot. Ta je cilj vsakega dobrega podjetnika in gospodarstvenika. Opisane bodo tudi davčne poti in možnosti, ki so na voljo.

2 PODJETJE IN DRUŽBA

Podjetje je živ organizem, ki nastane tako, da se organizirajo viri, da bi se izrabila poslovna priložnost. Če je poslovna priložnost, zaradi katere se je oblikovalo podjetje, dolgoročno donosna in je podjetnik oziroma vodstvo podjetja sposobno slediti zahtevam trga in odkrivati ter izrabljati nove poslovne priložnosti, bo podjetje raslo in se razvijalo (Rebernik in Repovž 2000, 34).

Po teoriji podjetja je podjetje personificirano premoženje, ki je naloženo v gospodarsko funkcijo – kapital, ki s pravnim organiziranjem in oblikovanjem kot gospodarska družba pridobi pravno osebnost. Podjetje je samostojen nosilec gospodarskega interesa, torej dobička in rizika, in v tej funkciji je tudi njegova premoženjska samostojnost.

ZGD je dosleden načelu, da je podjetje ekonomski pojem. Pravni red določa raznovrstne pravnoorganizacijske oblike za poimenovanje in opravljanje podjetniške dejavnosti. Podjetje bi torej lahko razumeli kot podjem, kot trajno ponavljajoče se dejavnosti, ki zaradi tega prerastejo v statusno obliko, določeno s pravnim redom.

Pravno bi lahko podjetje opredelili kot skupnost premoženja, ki je namenjeno opravljanju pridobitne dejavnosti. Če se te opravljajo ponavljajoče, mora prerasti v pravno organizacijsko obliko, ki jo ureja zakon in jo izberejo lastniki.

Različne vrste družb kot oblike podjetij imajo različna notranja pravna razmerja, premoženjska in tista pri upravljanju. Nadalje se družbe razlikujejo med seboj po pravnem položaju lastnika oz. družbenika, vezano na pravno razmerje, v katero vstopa podjetje. Gre za vprašanje odgovornosti družbenika za obveznosti podjetja kot samostojnega subjekta. Prav po tem merilu se družbe razlikujejo na kapitalske in osebne. Pravna osebnost podjetja je ločena od osebnosti lastnikov. Vendar ostajajo lastniki v pravnem razmerju do podjetja kot objekta pravic.

2.1 Opredelitev in razvrstitev gospodarskih družb

Gospodarska družba ima po ZGD te temeljne značilnosti:

- je pravna oseba,
- njena dejavnost je pridobitna,
- organizira se v eni izmed zakonsko določenih pravnoorganizacijskih oblik.

ZGD šteje kot bistvo pravne osebnosti:

- družbe kot pravne osebe so lahko lastniki premičnin in nepremičnin, torej nosilke lastninske pravice,
- družbe lahko pridobivajo pravice in prevzamejo obveznosti, sklepajo pravne posle, torej vstopajo v pravni promet,

- družbe imajo pasivno in aktivno legitimacijo v pravnem postopku, torej lahko tožijo in so lahko tožene.

Gospodarska družba pridobi lastnosti pravne osebe z vpisom v sodni register. Na trgu opravlja gospodarsko dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Je korporacija pridobitnega namena, vendar ZGD določa, da se gospodarske družbe štejejo tudi tedaj, če v skladu z zakonom v celoti ali deloma opravljajo dejavnost, ki ni pridobitna. Sicer pa je pridobitna dejavnost vsaka tista, ki je usmerjena v razdelitev dobička oziroma katere namen je pridobivanje donosa na vloženo premoženje.

Med oblikami gospodarskih družb zakon našteva osebne družbe, kamor prištevamo družbo z neomejeno odgovornostjo, komanditno družbo in tiho družbo. Med kapitalске povezave zakon uvršča družbo z omejeno odgovornostjo, delniško družbo in komanditno delniško družbo. Naštevane je taksativno in izhaja iz zaprtega, končnega števila (*numerus clausus*) pravnih oblik, v katerih se lahko organizirajo gospodarske družbe. Vendar pa zakon prek gospodarskih družb pozna še dve vrsti opravljanja gospodarske dejavnosti (Ustava RS uporablja izraz gospodarske organizacije, 74. člen Ustave), in sicer: gospodarsko interesno združenje ter samostojni podjetnik – posameznik.

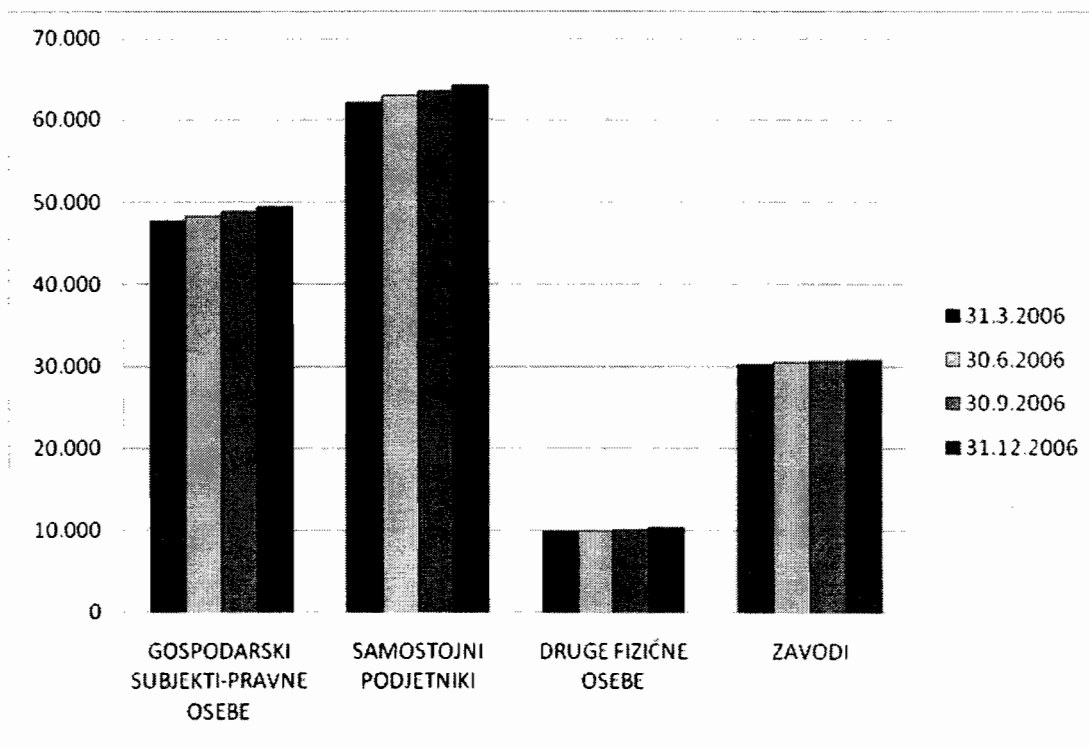
2.2 Statistični podatki

V tem poglavju bodo predstavljeni različni statistični podatki o gospodarskih družbah. Vsi so pridobljeni s statističnimi raziskavami Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES) na podlagi podatkov Poslovnega registra Slovenije.

2.2.1 Število družb v Sloveniji

AJPES je evidentirala na zadnji dan leta 2006 skupno 155.043 poslovnih subjektov. V četrtem trimesečju leta 2006 se je nadaljevalo naraščanje števila poslovnih subjektov, ki je bilo značilno tudi za vsa predhodna trimesečja.

Slika 2.1 Število poslovnih subjektov po skupinah pravnoorganizacijskih oblik v Republiki Sloveniji po četrletju

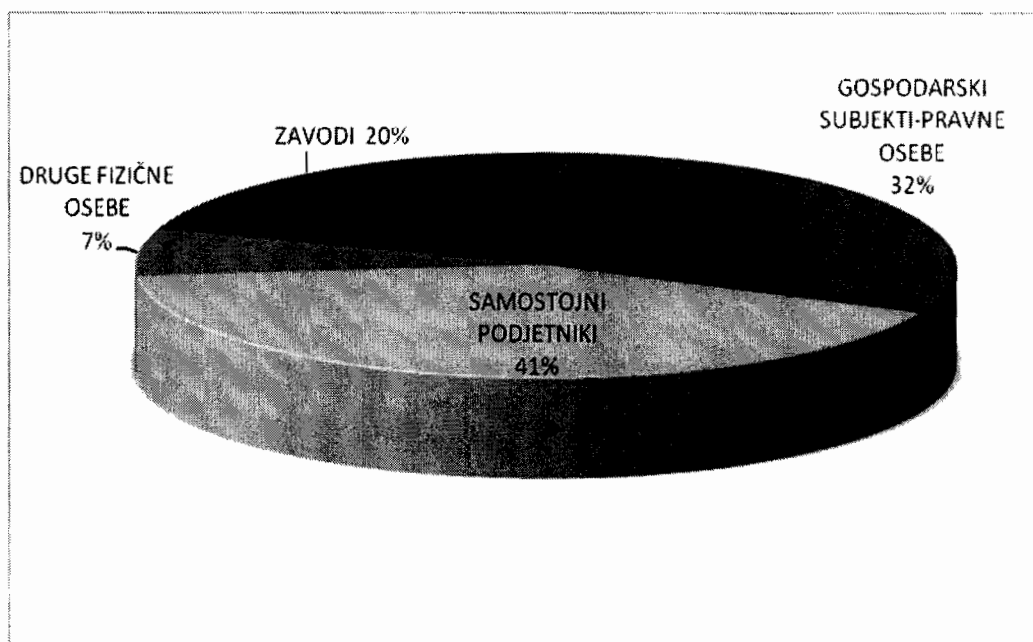
Opomba: Metodologija zbiranja podatkov je prevzeta od Statističnega urada Republike Slovenije.

Vir: AJPES 2007

Iz slike 2.1 je razvidno, da so na abscisni osi prikazane pravnoorganizacijske oblike in na ordinatni osi število družb. Njihovo število se je povečalo v vseh posameznih skupinah. Trend naraščanja je trajal enakomerno skozi vse leto.

Od 31. 12. 2005 do 31. 12. 2006 se je število poslovnih subjektov v PRS povečalo za 3800 ali 2,5 %. Največji, 42,7 % delež povečanja je bil značilen za samostojne podjetnike posameznike; evidentiranih jih je bilo za 1622 ali 2,6 % več. Najbolj skromno povečanje je bilo zaznati v skupini gospodarskih pravnih oseb. Skupno število poslovnih subjektov v tej skupini se je zvišalo za 638 ali 1,3 %. Na to so vplivali hkratno povečanje števila družb z omejeno odgovornostjo (za 1405) in zmanjšanje števila družb z neomejeno odgovornostjo, komanditnih in delniških družb (skupaj za 725).

Slika 2.2 Poslovni subjekti v Republiki Sloveniji 31. 12. 2007

Opomba: Metodologija zbiranja podatkov je prevzeta od Statističnega urada Republike Slovenije.

Vir: AJPES 2007

Slika 2.2 prikazuje poslovne subjekte v Republiki Sloveniji na dan 31. 12. 2007 in njihovo porazdelitev glede na delitev gospodarskih subjektov. Največ, kar 41 % gospodarskih subjektov, je v Sloveniji med vsemi gospodarskimi subjekti samostojnih podjetnikov. Sledijo pravne osebe, zavodi in druge fizične osebe. Vsi podatki so prikazani tudi v tabeli 2.1.

Tabela 2.1 Poslovni subjekti v Republiki Sloveniji 31. 12. 2007

Stanje na dan	Skupaj	Gospodarski subjekti					Zavodi, organi in organizacije
		Skupaj	Pravne osebe	Fizične osebe			
				Skupaj	Samostojni podjetniki posamezniki	Druge fizične osebe	
1	2 (3+8)	3 (4+5)	4	5 (6+7)	6	7	8
31.3.2006	149.971	119.806	47.714	72.092	62.135	9.957	30.165
30.6.2006	151.832	121.372	48.374	72.998	63.005	9.993	30.460
30.9.2006	153.297	122.701	48.880	73.821	63.649	10.172	30.596
31.12.2006	155.043	124.254	49.534	74.720	64.297	10.423	30.789

Vir: AJPES 2007

Med 155.043 poslovnimi subjekti so bili v PRS 31. 12. 2006 najštevilnejši samostojni podjetniki posamezniki (41,5 %), delež pravnih oseb s področja gospodarstva

je znašal 31,9 %, skoraj petina je bila zavodov, organov in organizacij, medtem ko se je delež drugih fizičnih oseb, ki so opravljale registrirano dejavnost, povzpela na 6,7 %. Družbe z omejeno odgovornostjo so prevladovala med pravnimi osebami s področja gospodarstva, saj jih je bilo kar 43.386 ali 87,6 %.

Razvidno je tudi, da se je zmanjšalo število družb z neomejeno odgovornostjo in število delniških družb. Prvič je bila evidentirana nova vrsta poslovnega subjekta, to je evropsko gospodarsko interesno združenje (EGIZ) (AJPES 2007).

2.2.2 Poslovni izidi in finančni položaj

Podlaga so podatki iz letnih poročil za leto 2005, ki so jih podjetniki v skladu z zakonom o gospodarskih družbah predložili Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) do 31. 3. 2006.

Ker se vsebina letnih poročil majhnih in srednjih podjetnikov razlikuje, jih v informaciji obravnavamo ločeno. Velikih podjetnikov v letu 2005 ni bilo.

Podatke iz letnih poročil za leto 2005 je AJPES predložilo 57.751 majhnih in 15 srednjih samostojnih podjetnikov.

Majhni podjetniki so (AJPES 2006):

- zaposlovali 57.757 delavcev, 2 % več kakor v letu 2004. Zaposleni pri majhnih podjetnikih so pomenili 12 % zaposlenih v družbah,
- ustvarili 4.414 milijonov € (1.057.828 milijonov SIT) prihodkov, 9 % več kakor v letu 2004. Prihodki majhnih podjetnikov so pomenili 7 % prihodkov družb,
- ustvarili 1.286 milijonov € (308.142 milijonov SIT) neto dodane vrednosti, 7 % več kakor v letu 2004. Neto dodana vrednost majhnih podjetnikov je pomenila 9 % neto dodane vrednosti družb. Neto dodana vrednost na zaposlenega je bila 22.262,56 € (5.335 tisoč SIT), 5 % več kakor v letu 2004.

Srednji podjetniki so (AJPES 2006):

- zaposlovali 1407 delavcev, 7 % več kakor v letu 2004,
- ustvarili 109,99 milijonov € (26.360 milijonov SIT) prihodkov, 5 % več kakor v letu 2004,
- ugotovili 38,14 milijonov € (9.193 milijonov SIT) dodane vrednosti, 2 % več kakor v letu 2004. Ugotovili so jo vsi srednji podjetniki. Dodana vrednost na zaposlenega je znašala 27.265,90 € (6.534 tisoč SIT), 5 % manj kakor v letu 2004,
- izkazali 5,13 milijonov € (1230 milijonov SIT) neto čistega dobička, 29 % manj kakor v letu 2004,

Podjetje in družba

- imeli 122,61 milijonov € (29.382 milijonov SIT) sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev, 15 % več kakor ob koncu leta 2004,
- povečali kapital za 7 %, finančne in poslovne obveznosti pa za 21 %.

Vsi zneski so preračunani po centralnem paritetnem tečaju, ki je bil določen ob vstopu Republike Slovenije v ERM II (1 evro = 239,640 tolarja).

Ti podatki nam kažejo pomen majhnih in srednjih samostojnih podjetnikov za slovensko gospodarstvo. Ti podjetniki se lahko srečajo s potrebo o preoblikovanju, ker bo poslovanje to zahtevalo.

Podjetniški razmah, ki se je doslej kazal predvsem v nastajanju in rasti malih podjetij, zdaj prehaja v fazo, ko bo nadaljnji razvoj odvisen predvsem od ustvarjanja proizvodnje z visoko dodano vrednostjo. To pa zahteva novo usmeritev podjetništva. Dosedanja pozitivna vloga podjetništva je bila predvsem v izkoriščanju poslovnih priložnosti v vrsti proizvodnih in storitvenih dejavnosti, ki jih v prejšnji gospodarski strukturi ni bilo, pri čemer so bile aktivnosti usmerjene na domači trg. To je tudi zadoščalo za štiriodstotno rast gospodarstva. Prihodnja rast, zlasti če naj bi Slovenija dosegala višje stopnje rasti, na primer šest do sedem odstotkov, bo odvisna predvsem od zmožnosti nastajanja manjšega števila hitro rastočih podjetij, ki jim bo uspelo razviti globalne tržne niše z visoko dodano vrednostjo, manj pa od nastajanja novih malih podjetij, usmerjenih na domači trg (Antončič et al. 2002, 39–40).

3 SAMOSTOJNI PODJETNIK IN DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

V tem poglavju bom predstavil zakonske okvire samostojnega podjetnika in gospodarske družbe. Primerjava je uprta na zakon o gospodarskih družbah. Ta predstavlja temelj za urejanje pravnoorganizacijskih oblik, v katerih se lahko opravlja gospodarska (pridobitna) dejavnost.

Kot gospodarske subjekte označuje tiste fizične in pravne osebe, ki se trajno izključno in samostojno ukvarjajo s pridobitno gospodarsko dejavnostjo, torej tisto, ki se opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička.

3.1 Status samostojnega podjetnika posameznika

Samostojni podjetnik posameznik oziroma samostojna podjetnica posameznica je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost (7. odstavek 1. člena Ustave).

Samostojni podjetnik ali podjetnik posameznik je tako edina pravnoorganizacijska oblika gospodarskega subjekta, ki ni gospodarska družba. Pri samostojnem podjetniku gre za fizično osebo, ki se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo, kar pomeni, da je pri nastopanju na trgu izenačena z gospodarskimi družbami in ima svoje podjetje enako kot gospodarska družba.

Za podjetnika veljajo določbe II. dela ZGD-1 (členi od 71 do 75). Smiselno pa se uporabljajo tudi druge določbe zakona, ki sicer veljajo za gospodarske družbe, če posamezna vprašanja za podjetnika niso urejena drugače. To so določbe o :

- dejavnosti,
- firmi,
- sedežu,
- podružnici,
- prokuri,
- poslovni skrivnosti.

Samostojnega podjetnika je treba razlikovati od obrti, ki je način opravljanja določene dejavnosti, urejen s posebnimi predpisi. Obrt obstaja še naprej, vendar le kot oblika dejavnosti oziroma način opravljanja dejavnosti. Samostojni podjetnik je fizična oseba, je posameznik in ni družba.

Na področju korporacijskega prava vedno ločimo pravno zunanjo pojavno obliko podjetja, ki se pojavlja kot samostojni podjetnik ali gospodarska družba. Podjetje opredeljujemo kot funkcionalno organizirano skupnost premoženja in ljudi, v okviru katere se opravlja gospodarska dejavnost.

Podjetje je sredstvo, s katerim samostojni podjetnik skupaj z drugimi gospodarskimi subjekti sodeluje na trgu v podjetniški tekmi. Podjetnik posameznik je fizična oseba, ki s svojim lastnim premoženjem organizira podjetje, podobno kot družbeniki, ki ustanovijo gospodarsko družbo in s premoženjem, ki so ga vložili v družbo, kot ustanovitelji organizirajo družbeno podjetje.

Osnovne značilnosti podjetnika so tako enake kot pri gospodarskih družbah: samostojnost (lastna koristnost in tveganje), pridobitnost (poslovanje zaradi dobička), opravljanje dejavnosti na trgu, izključna narava dejavnosti. Za svoje obveznosti odgovarja z vsem svojim premoženjem.

Samostojni podjetnik lahko začne opravljati dejavnost, ko Davčni upravi Republike Slovenije priglasijo začetek opravljanja dejavnosti ob predhodno izpolnjenih pogojih in predložitvi potrebnih dokazil ter listin o izpolnjevanju pogojev in na način v skladu z določili pravilnika o načinu in postopku priglasitve ter o ureditvi samostojnih podjetnikov posameznikov. Podjetnik lahko začne opravljati dejavnost, ko je pri AJPES vpisan v Poslovni register Slovenije

Za samostojnega podjetnika posameznika veljajo obveznosti in na podlagi teh mora pridobiti:

- obvestila o identifikaciji in razvrstitvi po dejavnosti za poslovni subjekt Statističnega urada Republike Slovenije,
- odločbe DURS – davčna številka davčnega zavezanca,
- odločbe DURS – davčni zavezanec za DDV (če so podani pogoji),
- prijave o začetku poslovanja zavezanca za prispevek za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje,
- obrtno dovoljenje Obrtne zbornice Slovenije, če gre za opravljanje obrti.

3.2 Status gospodarske družbe – družbe z omejeno odgovornostjo

Pri prenosu premoženja samostojni podjetnik posameznik največkrat pomisli na kapitalsko družbo – družbo z omejeno odgovornostjo. Osnovne značilnosti statusa družbe z omejeno odgovornostjo so opisane v naslednjem poglavju.

3.2.1 Opredelitev in ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo

Družba z omejeno odgovornostjo je plod ustvarjalnega prava, zato je zakonodajalec zapolnil vrzel med osebnimi družbami in delniško družbo. Urejena je po zgledu enake družbe v nemškem in avstrijskem pravu. Pod pojmom družba z omejeno odgovornostjo razumemo družbo z lastno pravno sposobnostjo, ki za prevzete obveznosti jamči le s premoženjem družbe in ima na poslovne deleže razdeljen osnovni kapital.

Značilnosti družbe z omejeno odgovornostjo so:

- Družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.) je pravna oseba z lastno pravno sposobnostjo in ima lastni kapital,
- upnikom jamči samo s premoženjem družbe, družbeniki niso odgovorni za obveznosti družbe, razen pri spregledu pravne osebe, kot to velja za delniško družbo,
- navzven nastopa družba prek svojih organov, natančneje prek poslovodje, ki ni nujno družbenik,
- opravlja lahko vsako z zakonom dovoljeno dejavnost.

Ko se družbeniki odločijo za to obliko družbe, imajo v mislih prav privilegij kapitalskih družb, za katere obveznosti družbeniki ne jamčijo, torej svoje tveganje omejijo na vložen kapital. Toda prav zato je kreditna sposobnost družbe z omejeno odgovornostjo relativno majhna in morajo za večje projekte družbeniki prevzeti osebno jamstvo, če želijo pridobiti kredite.

Družba z omejeno odgovornostjo je kapitalaska družba, katere osnovno glavnico sestavljajo osnovni vložki družbenikov, ki so sicer lahko različni, vendar lahko ob ustanovitvi družbe vsak družbenik prispeva le en osnovni vložek in ima le en poslovni delež. Praviloma bo imela taka družba toliko poslovnih deležev, kolikor bo imela družbenikov. ZGD-1 obravnava družbo z omejeno odgovornostjo v sedmem poglavju. Za razmerja, ki jih posebej ne določa, se uporabljajo določbe, ki veljajo za delniško družbo.

Ustanovi jo lahko ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki postanejo z ustanovitvijo družbe družbeniki z aktom o ustanovitvi. Družba ima lahko največ 50 družbenikov, le izjemoma lahko minister, pristojen za gospodarstvo, dovoli večje število družbenikov (473. člen ZGD-1). Ustanovijo jo lahko fizične in pravne osebe ne glede na državljanstvo oziroma prebivališče.

Je samostojna in od družbenikov ločena oseba, vendar (8. člen ZGD-1) zaradi preprečevanja različnih možnosti zlorab določa institut spregleda pravne osebnosti. Bistvo instituta je, da se ob določenih predpostavkah k odgovornosti pritegnejo tudi družbeniki. Družbeniki in poslovodje namreč odgovarjajo družbi solidarno za škodo, ki je povzročena malomarno ali iz hude malomarnosti in ki je nastala zaradi previsoke ocenitve vložkov ali zaradi kakšnega drugega škodljivega razmerja ob ustanovitvi družbe.

Družbenik mora pravočasno, v skladu z določili družbene pogodbe (pogodbe o ustanovitvi družbe), vplačati zahtevani znesek kot osnovni vložek. V nasprotnem primeru mora plačati zamudne obresti (485. člen ZGD-1), temu pa lahko sledi tudi izključitev iz družbe glede tistega dela poslovnega deleža, na katerega se vplačilo nanaša.

Družba z omejeno odgovornostjo se ustanovi s pogodbo o ustanovitvi (474. člen ZGD-1), vendar pridobi pravno veljavnost šele z vpisom v sodni register. Družbena pogodba mora biti sklenjena v obliki notarskega zapisa in jo podpišejo vsi družbeniki.

3.2.2 Osnovni kapital in osnovni vložki

ZGD-1 določa naslednje minimalne pogoje za osnovni kapital in osnovne vložke:

- minimalni osnovni kapital je 7.500,00 evrov,
- najnižji osnovni vložek je 50 evrov,
- tretjina osnovnega kapitala mora biti zagotovljena v denarju,
- pri kasnejši dokapitalizaciji razmerje med denarnimi in stvarnimi vložki ni več predpisano,
- če ustanovitelji vlagajo stvarne vložke, morajo družbeniki sestaviti in podpisati poročilo o stvarnih vložkih,
- kot stvarni vložek se lahko zagotovijo premičnine in nepremičnine, pravice in podjetje ali del podjetja. Za stvarni vložek se šteje tudi plačilo za premoženjske predmete, ki jih je družba prevzela in jih prišteje družbenikovemu vložku,
- stvarni vložki se morajo v celoti izročiti pred prijavo za vpis v register. Če vrednost stvarnega vložka ne doseže vrednosti prevzetega osnovnega vložka, mora družbenik razliko vplačati v denarju,
- če znaša stvarni vložek več kot 100.000 evrov, mora vrednost stvarnega vložka ugotoviti pooblaščen revizor,
- pred vpisom družbe v register mora biti vplačana vsaj četrtnina zneska osnovnega vložka, vsota osnovnih vložkov ne sme biti nižja kot 7500 evrov,
- vplačila denarnih vložkov morajo biti nakazana na bančni račun,
- osnovni vložki morajo biti družbi izročeni tako, da lahko poslovodja družbe z njimi prosto razpolaga.

3.2.3 Pogodba o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo

Družba se ustanovi s pogodbo, za katero je zahtevana obličnost, saj mora biti sklenjena v obliki notarskega zapisa, podpišejo pa jo vsi družbeniki. Če pogodbo v imenu družbenikov podpisujejo pooblaščenici, morajo imeti notarsko overjeno pooblastilo. Ustanovitelji so lahko poslovno sposobne in tudi poslovno nesposobne osebe, ki jih zastopa zakoniti zastopnik. Prav tako so lahko ustanovitelji vse pravne osebe in tudi tujci.

Pogodba mora vsebovati:

- navedbo imena in prebivališča oz. firme ter sedež vsakega družbenika, firmo, sedež in dejavnost družbe,
- navedbo zneska osnovnega kapitala in vsakega osnovnega vložka posebej ter navedbo družbenika za vsak osnovni vložek,
- čas delovanja družbe, če je ustanovljena za določen čas,

- morebitne obveznosti, ki jih imajo družbeniki do družbe poleg vplačila osnovnega vložka, in morebitne obveznosti družbe proti družbenikom.

Če se osnovni kapital ali njegov del izroči kot stvarni vložek, je treba v prilogi k pogodbi navesti predmet in vrednost vsakega vložka.

Če z ustanovitveno družbeno pogodbo ni drugače določeno, imajo družbeniki pod enakimi pogoji pri nakupu poslovnega deleža prednost pred drugimi osebami. S pogodbo je lahko določeno, da morajo družbeniki poleg tega, da vplačajo delež, izpolnjevati tudi druge obveznosti do družbe.

Družbeniki imajo pravico do deleža pri bilančnem dobičku, kakor je ta ugotovljen v letni bilanci, če družbena pogodba ne določa drugače. Dobiček se deli sorazmerno z višino poslovnih deležev, če družbena pogodba ne določa drugače (494. člen ZGD-1).

3.2.4 Postopek ustanovitve

Pred vpisom v sodni register

Skleniti je treba družbeno pogodbo v obliki notarskega zapisa. Poslovodja mora ob prijavi za vpis družbe v sodni register priložiti:

- izvirnik ali overjen prepis pogodbe v obliki notarskega zapisa,
- seznam družbenikov in navedbo vložkov, ki so jih prevzeli,
- poročilo o stvarnih vložkih,
- potrdilo banke o depozitu denarnih vložkov z izjave banke, da lahko družba s sredstvi prosto razpolaga,
- sklep o imenovanju poslovodje,
- poročilo pooblaščenega revizorja o vrednosti stvarnih vložkov, če presega 100.000 evrov,
- overjen podpis oseb, pooblaščen za zastopanje,
- listino o varščini, če družbo ustanavlja en ustanovitelj, in denarni del vložka, ki ni v celoti vplačan pred vložitevijo predloga za vpis v sodni register,
- potrdilo o vplačilu sodne takse.

Za ustanovitev družbe je treba pri poslovni banki ali hranilnici, ki ima dovoljenje Banke Slovenije, odpreti poseben depozitni račun. Izbira banke, s katero bo družba poslovala, je povsem prosta odločitev, zato je priporočljivo dobro preučiti pogoje, ki jih ponujajo različne banke.

Na ta račun vplačajo ustanovitelji denarne zneske ali večkrat zaporedoma v velikosti vpoklicanega osnovnega kapitala. Banka izda imetniku računa potrdilo o vplačilu vplačanega osnovnega kapitala. Ko je pravna oseba vpisana v sodni register, ji banka

odpre transakcijski račun. Pri isti banki ima lahko pravna oseba le en transakcijski račun, pri različnih pa jih ima lahko več.

Po vpisu v Sodni register

AJPES vodi register dejavnosti in je pristojna za to, da dejavnosti, ki jo izberemo, dodeli ustrezno šifro. Če bo družba registrirana za opravljanje več dejavnosti, je treba navesti, katera izmed njih bo prevladujoča, to je glavna dejavnost. Ta je med drugim pomembna za določitev kolektivne pogodbe, ki jo mora spoštovati družba.

Dokumenti, potrebni za pridobitev šifre dejavnosti, so:

- obrazec, ki ga prejmete s sklepom sodišča o vpisu v sodni register,
- sklep sodišča.

Objava v Uradnem listu RS je obvezna. Podatke za objavo pošlje na naslov uradnega lista sodišče. Objavijo se naslednji podatki: pri katerem sodišču in pod katero številko je pravna oseba vpisana, ime, vrsta družbe, matična številka, osnovni kapital, ustanovitelji, osebe, pooblaščenice za zastopanje, ter vrste dejavnosti. Stroške vpisa nosi pravna oseba.

4 VZROKI ZA PREOBLIKOVANJE

Podjetje teži k nenehnemu razvoju. Razvoj razumemo kot pozitivne in kvalitativne spremembe v času. To pomeni, da se bo podjetje razvijalo, če bo kos spremembam, ki pomenijo spremembe kakovosti in obsega ali samo kakovosti. Da bi bilo to mogoče, je treba v prihodnje možnosti pravočasno predvideti in podjetje prilagoditi novim razmeram tako, da te možnosti izkoristi, nevarnostim pa se izogniti oziroma jih odpraviti. Prihodnost bomo lažje spoznali, če bomo spoznali težnje v razvoju podjetja. Seveda nas zanimajo predvsem težnje, ki zagotavljajo konkurenčnost podjetja, spremembe v organizaciji, način vodenja ... (Bizjak 1997, 58).

Pred ustanovitvijo nove družbe oziroma pred statusnimi spremembami v že obstoječi družbi mora vsak podjetnik najprej preveriti, če obstoječa oziroma izbrana oblika družbe zagotavlja uresničitev njegovih podjetniških ciljev.

Cilje družbe je treba preveriti z vidika lastnih ambicij in tudi z vidika zahtev ter pričakovanj drugih partnerjev. Posamezna oblika družbe je lahko za določene namene veliko primernejša kot druga, zato je izbira najbolj optimalne rešitve zelo pomembna. Premisliti in preveriti je treba vse vidike, prednosti in tudi slabosti posamezne pravne oblike. Nepravilna in škodljiva je odločitev na podlagi samo enega razloga. Vseh posledic, ki jih prinese ta odločitev, je mnogo in so bistvenega pomena za poslovanje v prihodnosti.

Obe pravni obliki imata tako svoje prednosti kot slabosti. Te so opisane v nadaljevanju.

Oblika samostojnega podjetnika je zelo primerna, ko želi posameznik opravljati dejavnost sam. Ker gre za fizično osebo, in ne za družbo, začetni kapital ni zahtevan, podjetnik pa prosto razpolaga z gotovino. Podjetje lahko ustanovi z zelo nizkimi lastnimi sredstvi in razmeroma hitro, saj je formalni postopek priglasitve poenostavljen. Ta oblika pa ima tudi svoje slabosti. Ob že omenjenem osebnem jamstvu sta drugi dve slabosti povezani s postopkom priglasitve in možnostmi zunanega financiranja. Medtem ko lahko gospodarske družbe večinoma pridobivajo odločbe o izpolnjevanju pogojev po priglasitvi dejavnosti, mora samostojni podjetnik to storiti pred priglasitvijo. Ta oblika omejuje hitrejšo rast podjetja, saj daje razmeroma omejene možnosti zunanega financiranja v primerjavi z drugimi pravnimi oblikami podjetij (Antončič et al. 2002, 294).

Družba z omejeno odgovornostjo je najbolj priljubljena oblika prav zaradi omejene odgovornosti družbenikov. Posebno primerna je za manjša in srednje velika podjetja, ki pričakujejo ponavadi zmerno rast, čeprav lahko rastejo tudi zelo hitro. Je veliko primernejša od osebnih družb za tvegano poslovanje, omogoča pa tudi hitrejšo rast, kajti daje večje možnosti financiranja. Zanj je treba zagotoviti ustanovitveni kapital, ki pa je

bistveno nižji kot pri delniški družbi. Pomembna slabost je postopek ustanovitve, ki je dražji in bolj zapleten kot pri osebnih družbah (Antončič et al. 2002, 295).

4.1 Vzroki za spremembo pravne oblike

Vzroki za spremembo pravne oblike gospodarskega subjekta so odvisni od vsakega podjetnika. Tako kot so različne dejavnosti podjetij, so različni vzroki in vzgibi za takšno odločitev.

Nekaj najpogostejših vzrokov:

- obdavčitev dobička,
- poslovanje s tujino,
- odgovornost za obveznosti,
- izbris imena in priimka v imenu podjetja,
- pogajalska moč proti kupcem, dobaviteljem, bankam in državnim ustanovam,
- poslovna strategija.

Želje lastnikov in potrebe poslovnega procesa podjetja so tudi razlog za odločitev samostojnega podjetnika, da razmišlja o spremembi pravnoorganizacijske oblike samostojnega podjetnika posameznika v kapitalsko družbo, najpogosteje v družbo z omejeno odgovornostjo.

4.2 Davčna optimizacija

Prva koraka, ki bi ju moral storiti vsak podjetnik, da bi se sploh lahko odločil, ali je status samostojni podjetnik smiselno preoblikovati v gospodarsko družbo, sta natančna davčna in računovodska analiza, ali preoblikovanje prinaša davčno bolj ugoden izid za podjetnika.

Glavni razlog, ki podjetnike napelje na to, da se želijo preoblikovati, je obdavčitev dobička, ki letos – 2007 – znaša 23 odstotkov. Do leta 2010 pa se bo znižala na 20 odstotkov. To je precej manj, kot je obdavčen dobiček samostojnega podjetnika (poslovni izid), ki gre podjetniku v dohodninsko obdavčitev.

Vsi samostojni podjetniki, katerih neto davčna osnova presega 13.600 evrov, bodo pri dohodnini uvrščeni v tretji dohodninski razred, v katerem je obdavčitev 41-odstotna. V najvišji dohodninski razred bo pri dohodnini za leto 2007 uvrščenih zelo veliko samostojnih podjetnikov, saj je davčna reforma odpravila celo vrsto olajšav (za naložbe, zaposlovanje invalidov, vajence) za samostojne podjetnike in gospodarske družbe (Basle 2007, 18–19).

4.2.1 Smiselno preoblikovanje

Preoblikovanje v družbo z omejeno odgovornostjo se najbolj splača večjim samostojnim podjetnikom, ki si želijo nadaljnje rasti in dobička ne črpajo iz podjetja. Si pa ob tem le malo samostojnih podjetnikov, ko malo zrastejo, izračuna, ali se jim ta statusna oblika po bilančni in davčni strani sploh splača. Ker letos za podjetja ni več olajšav za naložbe in cele vrste drugih davčnih odpustkov, utegnejo prav samostojni podjetniki prihodnje leto bolj kot doslej polniti davčno blagajno. Tisti, ki poslujejo dobro, se bodo skoraj zagotovo s poslovnim izidom, ki je pri samostojnih podjetnikih obdavčen prek dohodnine, uvrstili v tretji dohodninski razred in na ustvarjen dobiček državi plačali 41 odstotkov prisluženega, tudi če bodo večino tega denarja nato spet vložili v svoj podjetje. Lahko pa bi državi dali le 23 odstotkov dobička (Basle 2007a, 18).

5 MOŽNOSTI PREOBLIKOVANJA

ZGD-1 obravnava le nekaj oblik preoblikovanja. Glede na cilje, ki jih ima družba, se odloča za svojo pravnoorganizacijsko obliko. S preoblikovanjem se spremeni le pravnoorganizacijska oblika družbe, ki kot pravni subjekt obstaja še naprej.

Družba se lahko statusno preoblikuje:

- z združitvijo,
- z delitvijo,
- s prenosom premoženja,
- s spremembo pravnoorganizacijske oblike.

ZGD-1 obravnava naslednje vrste preoblikovanja:

- preoblikovanje delniške družbe v komanditno,
- preoblikovanje komanditne družbe v delniško,
- preoblikovanje delniške družbe v družbo z omejeno odgovornostjo,
- preoblikovanje družbe z omejeno odgovornostjo v delniško družbo,
- preoblikovanje družbe z omejeno odgovornostjo v komanditno družbo,
- preoblikovanje delniške družbe v zadrugo,
- preoblikovanje kapitalskih družb v osebne in preoblikovanje osebnih družb v kapitalske družbe,
- preoblikovanje zavodov v gospodarske družbe.

V Sloveniji se lahko samostojni podjetnik preoblikuje na več načinov. Zakon predvideva predvsem dva načina:

- prenos podjetja na kapitalsko družbo,
- prenos podjetja na novoustanovljeno kapitalsko družbo.

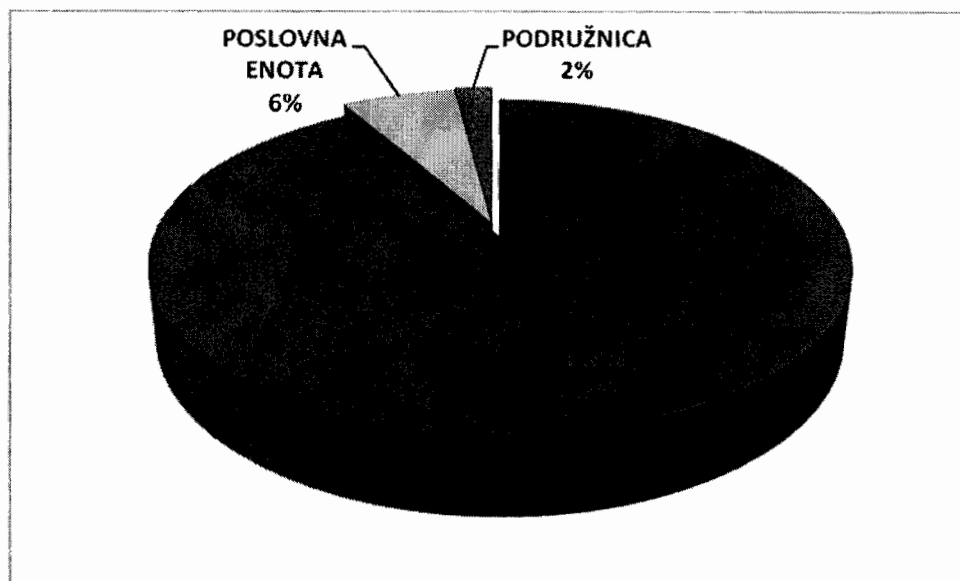
Obstajajo še drugi načini, vendar se ti ne štejejo za preoblikovanje.

5.1 Statistika preoblikovanja

Od 1. 5. 2006, ko je stopil v veljavo ZGD-1, ki omogoča preoblikovanje, je bilo v Sloveniji 48 samostojnih podjetnikov, ki so imeli pogoje in so postopek uspešno izvedli. Podatki so za obdobje od 1. 5. 2006 do 24. 4. 2007.

V sliki 5.1 je prikazana odstotna porazdelitev vseh analiziranih podjetij, ki so se v tem roku statusno preoblikovala.

Slika 5.1 Oblika preoblikovanih gospodarskih družb

Vir: AJPES 2007

V enem letu se je preoblikovalo 44 samostojnih podjetnikov. Ena podjetje je imelo eno podružnico, drugo pa tri poslovne enote. Tako se podružnica in poslovna enota štejeta kot samostojna preoblikovana družba. Edina razlika je zadnja številka pri desetmestni matični številki. Vsaka podružnica in poslovna enota dobi svojo številko. Vsi pridobljeni podatki veljajo za celotno skupino podjetij.

Za podružnice poslovnih subjektov je značilna enaka sestava matične številke kot enolične identifikacije. Upravljavec registra ob vpisu v poslovni register dodeli številko in ta se ne spreminja.

Za pridobitev relevantnih statističnih podatkov sem prosil za pomoč na AJPES. Priskrbeli smo mi matične številke vseh uspešno preoblikovanih podjetij. Z analizo podatkov sem prišel do naslednjih ugotovitev.

Podjetja, ki so se odločila za preoblikovanje, so bila v povprečju prvič vpisana v registrski organ leta 1999. Najstarejši podjetji sta bili vpisani že leta 1986, najmlajši, ki sta se odločili za preoblikovanje, pa sta bili registrirani leta 2006.

Skupina 44 obravnavanih podjetij s podružnicami in poslovnimi enotami je v letu 2005 ustvarila 7.565.486 evrov prihodkov od prodaje in 937.352 evrov čistega poslovnega izida. To pomeni, da je bilo povprečno ustvarjenih 171.943 evrov prihodkov od prodaje in 22.318 evrov poslovnega izida.

Ta podjetja se med seboj zelo razlikujejo. Ob primerjavi prihodkov od prodaje in poslovnega izida jih lahko razdelimo v tri skupine:

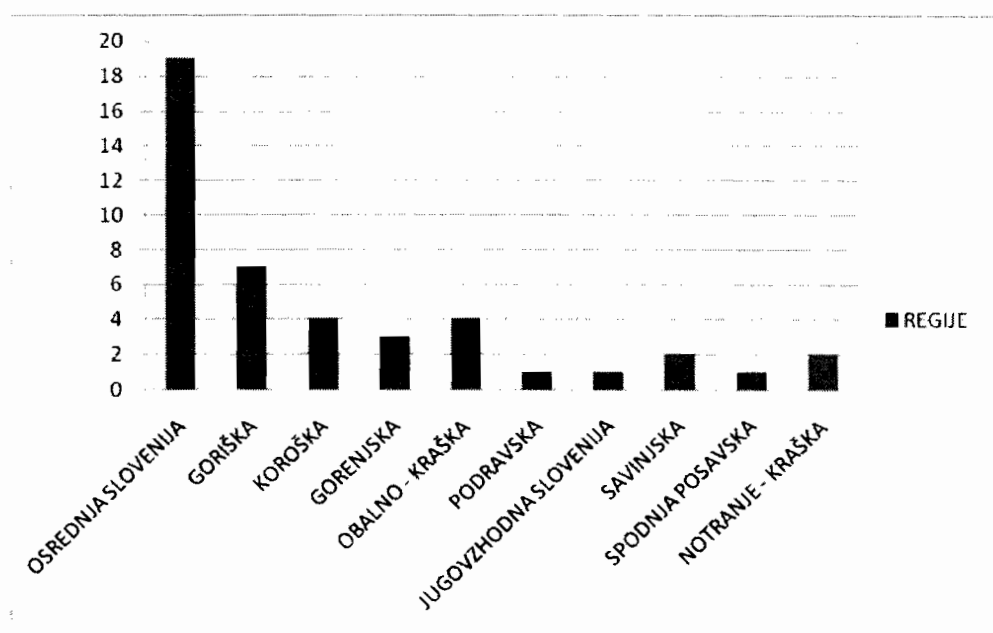
- prva skupina podjetij je bila ustanovljena med letoma 1986 in 1990. Ta izstopajo v primerjavi z ostalimi podjetji. V skupini petih družb je povprečen prihodek od prodaje za leto 2005 znašal 804.269 evrov, čisti poslovni izid pa 82149,4 evrov,
- druga skupina so podjetja, ki delujejo od leta 1993 do 2005,
- tretja skupina podjetij je bila ustanovljena v letih 2005 in 2006. Takšnih družb je bilo šest. Njihovo poslovanje je bilo skromno, saj so povprečno ustvarile 9138 evrov prihodkov od prodaje in negativen poslovni izid v višini 2040 evrov.

Ti podatki nam nakazujejo različne vzroke, zaradi katerih se lastniki odločijo za spremembo pravne oblike. Samostojni podjetniki z velikimi dobički in prihodki od prodaje se odločajo predvsem zaradi prijaznejše davčne politike, ki se za samostojne podjetnike obračunava v dohodnini po naraščajoči stopnji.

Manjša podjetja z negotovo prihodnostjo, ki začnejo s sklepanjem obsežnejših poslov, pa se večinoma bojijo obveznosti, za katere jamčijo z vsem svojim premoženjem.

V sliki 5.2 je predstavljena regionalna porazdelitev preoblikovanih družb. Izstopa Osrednjeslovenska regija. To pripisujem podatku, da je to najbolj razvita regija s prevladujočim številom podjetij. Rezultat je viden v podatkih, da je v tej regiji kar 46,0 % vseh gospodarskih družb, ki so zaposlovale 34,8 % vseh delavcev in ustvarile 44,3 % vseh prihodkov. Pri razvrstitvi samostojnih podjetnikov v Osrednjeslovenski regiji jih je bilo 23,3 %, ki so z 21,2 % vseh delavcev ustvarili 22,5 % vseh prihodkov (AJPES 2006).

Slika 5.2 Struktura družb v letu 2005 po regijah

Vir: AJPES 2007

Možnosti preoblikovanja

Družbe se razvrščajo v 12 statističnih regij v skladu z uredbo o standardni klasifikaciji teritorialnih enot.

6 PRAVNA PODLAGA

Med najpomembnejšimi formalnimi viri gospodarskega prava moramo na prvem mestu navesti Ustavo Republike Slovenije, zlasti tisti del, v katerem so urejena gospodarska in socialna razmerja. V 74. členu Ustave piše, da je gospodarska pobuda svobodna in da pogoje za ustanavljanje gospodarskih organizacij določa zakon ter da se gospodarska dejavnost ne sme izvajati v nasprotju z javno koristijo.

Zakoni so kot najštevilčnejši pravni vir in opredeljujejo pravice ter obveznosti državljanov in drugih oseb. Za urejanje področja gospodarsko pravnih razmerij je eden najpomembnejših zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Zaradi usklajevanja slovenske zakonodaje z evropsko smo maja letos dočakali nov ZGD-1, ki uvaja nekatere novosti, med katerimi v tem besedilu izpostavljam preoblikovanje samostojnega podjetnika v družbo z omejeno odgovornostjo.

6.1 Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)

Ta zakon določa temeljna statusna korporacijska pravila ustanovitve in poslovanja gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov posameznikov in samostojnih podjetnic posameznic (v nadaljnjem besedilu: podjetnik), povezanih oseb, gospodarskih interesnih združenj, podružnic tujih podjetij in njihovega statusnega preoblikovanja (1. člen ZGD-1).

Skupne značilnosti vseh gospodarskih družb so zaobsežene v splošnem delu ZGD-1, v posebnem delu pa zakon določa posebnosti, ki veljajo za posamezno obliko družbe.

Po starem ZGD se je lahko podjetnik preoblikoval v družbo z omejeno odgovornostjo tako, da je moral najprej poplačati vse svoje dolgove, izterjati terjatve, nato prekiniti svoj status podjetnika in v zadnji fazi prenesti kapital na gospodarsko družbo. Šele po vsem tem je lahko nadaljeval poslovanje.

Po novem ZGD-1, sprejetem 4. 4. 2006, podjetniku ni treba poravnati vseh njegovih obveznosti (dolgov) ali izterjati vseh terjatev, saj postane nov subjekt – družba z omejeno odgovornostjo avtomatično nosilec vseh njegovih pravic in obveznosti. Treba je vedeti, da se obveznosti oz. pravna razmerja podjetnika, ki so nastala, preden je postal družbenik, z novo nastalo družbo ne spremenijo. Zanje še vedno odgovarja z vsem svojim premoženjem. Spremembe v ZGD-1 so prinesle določila o statusnem preoblikovanju v sedmem poglavju. Na preoblikovanje se nanašajo določila od 667. do 673. člena.

6.2 Prilagajanje tolarskih zneskov

Evro je postal slovenska nacionalna valuta v več stopnjah. Prvo stopnjo je predstavljal vstop Slovenije v EU in kmalu za tem tudi v sistem mehanizma deviznih tečajev ERM II (28. 6. 2004).

Pravna podlaga

Evro je 1. 1. 2007 zamenjal slovenski tolar. Vse tolarske vrednosti so se torej po tem menjalnem tečaju pretvorile v evrske vrednosti. Slovenija je tako prva med novinkami in 13. država članica Unije, ki je uvedla evro kot zakonito plačilno sredstvo s 1. 1. 2007.

Za nemoten prevzem evra je bilo treba sprejeti in spremeniti določene zakone ter predpise. V dopolnjenem zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1) so vsi zneski že navedeni v evrih.

Državni zbor je sprejel zakon o uvedbi evra (ZUE). Ta zakon podrobneje ureja postopke v zvezi z uvedbo evra kot valute Republike Slovenije (1. člen ZUE).

Zakon ureja zamenjavo tolarskih zneskov, preračunano v evre. Z dnem uvedbe evra se šteje, da se tolarski zneski, navedeni v predpisih, sodnih in upravnih aktih, vrednostnih papirjih, pogodbah, drugih pravnih aktih, plačilnih instrumentih, razen bankovcev in kovancev, listinah, obvestilih, obračunih in evidencah ter v drugih sredstvih s pravnim učinkom, glasijo na evro, preračunano po tečaju zamenjave (13. člen ZUE).

7 POSTOPEK PREOBLIKOVANJA

V času globalizacije je bistvenega pomena, da vedno ostanete korak pred konkurenco. Različne podatke potrebujemo hitro in na enem mestu, kar izboljšuje odzivnost in nam omogoča, da porabimo manj časa in so naše odločitve pravilne ter kakovostne.

Iskanje prednosti pred tekmeci vodi v poglobljeno analizo dejavnosti podjetja. Dinamično in konkurenčno okolje pa zahteva sprejemanje odločitev ter njihovo natančno izvedbo.

Po temeljitem premisleku in presoji poslovanja lahko pridemo do dokončne odločitve o potrebi po statusnem preoblikovanju. Sedanja organizacijska oblika samostojnega podjetnika posameznika nam pri doseganju poslovnih ciljev ne ustreza več.

Zavedati se moramo, da je to projekt, ki bo trajal nekaj časa in bomo zanj potrebovali določena sredstva. Po odločitvi je treba narediti časovni načrt in načrt aktivnosti, ki so potrebne za uspešno preoblikovanje.

7.1 Pravna podlaga statusnega preoblikovanja

Podjetnik se lahko preoblikuje skladno z določbami ZGD-1, ki na novo vnaša poglavje, ki ureja preoblikovanje fizične osebe v pravno osebo. S tem obstaja možnost, da s prenosom podjetja opravlja dejavnost v obliki kapitalske družbe. Iz predmeta prenosa je izločeno osebno premoženje podjetnika, ki ni namenjeno opravljanju njegove pridobitne dejavnosti.

ZGD-1 v členih od 667 do 673 predvideva dve obliki statusnega preoblikovanja podjetnika:

- možnost prenosa podjetja na kapitalsko družbo, ki se ustanovi zaradi prenosa samega, in
- možnost prenosa na prevzemno kapitalsko družbo, ki je bila ustanovljena že prej.

7.1.1 Prenos podjetja na kapitalsko družbo

Gre za možnost prenosa podjetja na prevzemno kapitalsko družbo. Pri prenosu gre za pripojitev podjetnika k že ustanovljeni družbi, ki nastane z dvostranskim pravnim poslom (pogodba o prenosu podjetja). Obema oblikama preoblikovanja je skupno to, da začneta učinkovati z vpisom korporacijskega dejanja v register. Po izvršnem preoblikovanju statusnopravna oblika podjetnika preneha ex lege in se po uradni dolžnosti izbriše iz registra (Kerčmar 2006, 771).

7.1.2 Prenos podjetja na novoustanovljeno kapitalsko družbo

V nadaljevanju se bom osredotočil posebej na to vrsto statusnega preoblikovanja. Podrobno bom pojasnil in opisal celoten postopek spremembe v pravni sferi in organizacijski obliki.

7.2 Lastništvo in določitev zastopnika

Po odločitvi za preoblikovanje nastopi čas za pripravo določenih sprememb. To je idealna priložnost, ko lahko celovito določimo vsa prave oblike. Prednost takšnega spreminjanja je tudi zmanjšanje stroškov, ki se pojavljajo ob naknadnih spremembah.

Določiti je treba razmerja lastništva, če je več družbenikov, ki so naknadno vstopili v novo družbo, in njihove osnovne vložke. Lastnik – samostojni podjetnik, ki se je odločil za preoblikovanje – bo premoženje podjetja vložil v preoblikovano gospodarsko družbo. Podjetnik mora na novo družbo prenesti celotno podjetniško premoženje, vendar ni treba, da ga v celoti vloži kot osnovni kapital.

V preoblikovano družbo z omejeno odgovornostjo pa lahko, če ni ustanovljena enoosebna družba, vstopijo tudi drugi družbeniki. Teh je lahko do petdeset. Vsak mora vplačati znesek v višini najmanj 50 evrov. Vložki v podjetje so premosorazmerni lastniškimi deležem. To pomeni, da osnovni kapital družbe sestavljajo osnovni vložki družbenikov, na podlagi katerih so v osnovnem kapitalu pridobili poslovne deleže.

V podjetju se prepletajo tri temeljne funkcije: lastniška, podjetniška in managerska. Če se oprimemo definicij, da se podjetniki ukvarjajo z zasledovanjem priložnosti, ne oziraje se na proizvodne vire, s katerimi trenutno razpolagajo, z ustanavljanjem novih podjetij, potem se managerji ubadajo z upravljanjem le-teh. Podjetnik je posameznik, ki išče priložnosti, ki bi se jih dalo izrabiti. Manager je posameznik, ki išče metode in načine za učinkovito ter uspešno izrabo proizvodnih virov, ki jih je podjetnik zbral zato, da se priložnost izrabi (Rebernik in Repovž 2000, 70).

Pomembno je vprašanje najprimernejše velikosti lastniških deležev posameznih lastnikov. Ti deleži in njihova razmerja so bistvena, ko je v podjetju prisotnih več solastnikov in njihovi deleži niso sorazmerni. Iz velikosti deleža izhajata tudi moč in vpliv odločanja. Preprostih rešitev glede optimalne velikosti in strukture lastništva ni.

Izbira zastopnika in določitev izvršnega direktorja je v pristojnosti lastnikov. Kot največji lastnik podjetja ga lahko izberejo iz svojih vrst. Ob preoblikovanju pa je treba razmisliti tudi o zaposlitvi managementa.

Podjetje nas lahko preraste in za uspešno nadaljnjo širitev je treba pripeljati v podjetje nov vodstveni kader. Na tem mestu moramo upoštevati, ali bomo ponudili določen lastniški del tudi kadrom in managerjem. Managerji, ki so hkrati tudi lastniki, delajo praviloma bolje in več, njihovo delovanje pa je bolj usklajeno z interesi preostalih

lastnikov. Vendar določitev optimalne velikosti lastniškega deleža managerjev ni preprosta.

7.2.1 Zastopanje družbe

Gospodarske družbe zastopajo osebe, ki so določene z zakonom (zakoniti zastopnik) ali aktom o ustanovitvi družbe. Vsaka družba mora imeti vsaj enega zastopnika. Zakon določa pri vsaki obliki družbe posebej, kdo je upravičen zastopati družbo po zakonu. Posebna oblika zastopanja, ki jo uvaja zakon, je prokura. Od vseh drugih pooblastil se loči po tem, da je obseg prokure določen z zakonom in ga ni mogoče omejiti. Prokurist je po zakonu pooblaščen sklepati pogodbe, opravljati pravne posle in opravila v zvezi s poslovanjem družbe. Posebej mora biti pooblaščen za odtujevanje in obremenjevanje nepremičnin.

V ZGD-1 je zastopanje urejeno od 32. do 38. člena.

7.3 Celostna podoba podjetja

Po odločiti za preoblikovanje je treba razmisliti o imenu podjetja, ker obstaja verjetnost, da podjetje s takšnim imenom že obstaja. V tem primeru nas čaka obsežno delo priprave celostne podobe podjetja. Zaželen je prenos nekaterih funkcij na zunanje izvajalce, kot so oblikovalci, grafični studii ...

Za popolno ureditev potrebujemo:

- logotip, žig, vizitke, dopisne liste, ovojnice, štipiljke, označevalne table,
- tiskovine (letaki, zgibanke, revije, nalepke ...),
- embalažo izdelkov,
- oglase (plakati, časopisni, spletni oglasi ...),
- spletno stran in elektronsko pošto.

7.4 Ime firme

Ko se odločamo za ime družbe, naj bo to preprosto in razumljivo. Ob preoblikovanju se lahko podjetnik odloči, ali bo dosedanje ime samo prilagodil zakonskim zahtevam ali pa se bo podjetje preimenovalo.

Pri spremembi imena je nujno treba upoštevati prepoznavnost podjetja, blagovne znamke na trgu. Logotip podjetja, embalaža, zaščitne barve in oblikovalski koncept podjetja so lahko zelo individualno prepoznavni. V takšnem primeru, če so zakonske možnosti, podjetje ne zamenja imena.

Podjetje, ki že dolgo časa posluje, je v krogu kupcev in dobaviteljev postalo prepoznavno po imenu. Pri tem je pomemben vidik tudi dobro ime podjetja. Ustvarjanje tega je dolgotrajen proces.

Pri popolnoma novem imenu je treba upoštevati, da bo v prihodnosti potrebnih ogromno sredstev za njegovo predstavitev in spremembo celostne podobe.

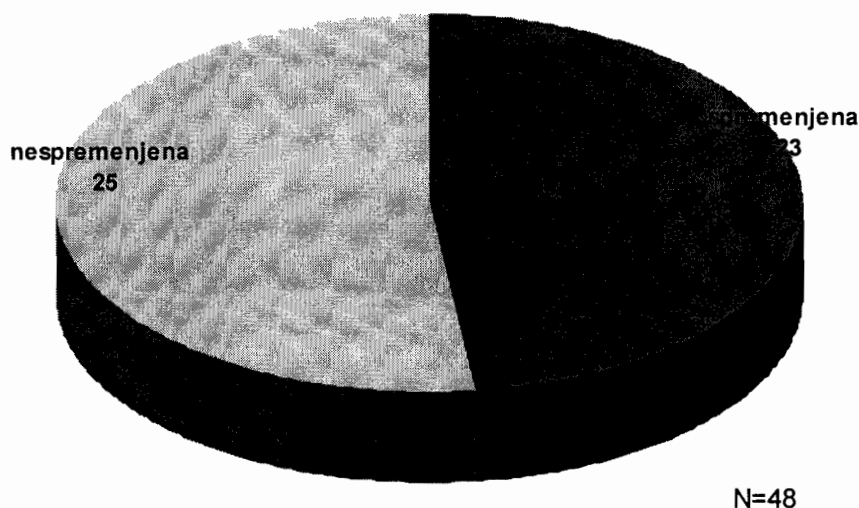
Po tehtnem razmisleku in odločitvi lahko zaprosimo registrsko sodišče za preveritev primernosti celostne podobe in različnosti od že registriranih firm drugih družb. Obvezni sestavini vsake firme sta označba, ki nakazuje dejavnost družbe, in navedba oblike družbe.

Najpogostejši razlogi za spremembo imena so:

- ime podjetja kot gospodarska družba že obstaja,
- ime je preveč podobno drugemu podjetju in je neprepoznavno,
- ime je neprimerno,
- ime ne ustreza zahtevam sodišča.

V obdobju od 1. 5. 2006 do 24. 4. 2007 se je preoblikovalo 48 družb. V sliki 7.1 je prikazano, koliko podjetij je spremenilo ime. Za spremembo imena se je odločilo 47,92% podjetij, 52,08% pa je obdržalo svoje prvotno ime s potrebnimi zakonskimi dopolnili.

Slika 7.1 Razmerje med podjetji, ki so spremenila ime, in tistimi, katerih imena so ostala nespremenjena

Vir: AJPES 2007

Pri izbiri imena podjetja moramo biti posebej pozorni na zakon o javni rabi slovenščine. Če firma ne zadostuje zahtevam zakona, sodišče zavrne prijavo za vpis v register. Poimenovanje pravnih oseb zasebnega prava je urejeno v 11. členu ZGD-1.

Ime oziroma firma pravnih oseb zasebnega prava mora biti v slovenskem jeziku. Enako velja za firme fizičnih oseb. Izjemoma se v firmi lahko uporabijo besede ali deli

besed tujega jezika, če ustrezajo imenom ali firmam večinskih tujih družbenikov; če predstavljajo varovano blagovno ali storitveno znamko, ki je na slovenskem trgu javno navzoča zdržema najmanj dvajset let pred uveljavitvijo tega zakona; če za tujo besedo ni mogoče najti ustreznega prevoda v slovenski jezik ali tvoriti primerne nove slovenske besede; če gre za citatni izraz iz mrtvega jezika.

Prevod firme v tuji jezik se lahko na območju Slovenije uporablja samo skupaj z imenom firme v slovenskem jeziku. Javne obratovalnice, delavnice, poslovalnice, prodajalne, oddelki, izpostave, podružnice in podobno, kar je poimenovano drugače kot z registrirano firmo pravne osebe ali imenom oziroma priimkom fizične osebe, morajo biti poimenovani v slovenščini (11. člen ZJRS).

Zato Ustava Republike Slovenije v 11. členu določa, da je slovenščina v Sloveniji uradni jezik. Ustava na splošno določa tudi jezikovne pravice narodnih manjšin (11. in 64. člen Ustave) in »vsakomur« zagotavlja pravico, da »uporablja svoj jezik in pisavo« (61. člen Ustave), in sicer tudi »pri uresničevanju svojih pravic in dolžnosti ter v postopkih pred državnimi in drugimi organi, ki opravljajo javno službo« (62. člen Ustave). Tem ustavnim določbam za zdaj sledijo samo posamezni členi nekaterih področnih zakonov, celovite zakonske ureditve za uveljavljanje slovenskega jezika na operativni ravni pa nimamo.

Registrsko sodišče po uradni dolžnosti nadzoruje spoštovanje načela izključnosti firme in ugotavlja skladnost firme z drugimi določbami ZGD-1. Če firma ne zadostuje zahtevam zakona, sodišče zavrne prijavo za vpis v register.

7.5 Objava o prenehanju

Podjetnik mora vsaj tri mesece pred prijavo prenehanja opravljanja dejavnosti na primeren način (s pismi upnikom, v sredstvih javnega obveščanja, poslovnih prostorih) objaviti, da bo prenehal opravljati dejavnost in ob tem navesti tudi dan prenehanja opravljanja dejavnosti (2. odstavek 75. člena ZGD-1).

Ta člen se smiselno uporablja tudi pri statusnem preoblikovanju samostojnega podjetnika v družbo z omejeno odgovornostjo. Vendar je nemogoče napovedati točen dan prenehanja, ker je to odvisno od sodišča, kdaj bo sprejelo sklep o preoblikovanju. Opis obveščanja in postopek bom opisal v poglavju Obveščanje javnosti.

7.6 Notariat

Poglavitna naloga, ki jo notarju nalaga zakon o notariatu, je sestavljanje javnih listin. To so notarski zapisi, notarski zapisniki in notarska potrdila.

Pri notarju sestavljena javna listina dokazuje resničnost tega, kar je v njej določeno ali potrjeno. Vsaka pogodba je lahko sestavljena v obliki notarskega zapisa. Nekateri pravni posli so po zakonu veljavni samo, če so sklenjeni v obliki notarskega zapisa.

Notarji so neke vrste »kontrolorji« v fazi nastajanja pravno-poslovnih razmerij, ravno tako pa zagotavljajo dokaze o sklenjenih pravnih poslih. Določene listine po strankinem naročilu sami sestavljajo, druge pa le overjajo in jim s tem dajejo značaj javnosti. V vsakem primeru pa preverjajo avtentičnost razmerij in listin, ki jih overjajo, tako da so notarske listine verodostojne in v določenih primerih celo direktni izvršilni naslov.

Po ZGD-1 notarji ravno tako skrbijo za pravilnost pravno-poslovnih razmerij v nastanku in zagotavljajo dokaze o sklenjenih pravnih poslih. Prisotni so pri pomembnejših pravnih dogodkih v gospodarskih družbah in skrbijo za pravilen potek letih ter za pravilnost tam sklenjenih poslov. Notarji te v zakonu taksativno naštete pravne posle spravijo v pisno obliko, in sicer v obliko notarskega akta, ki ima značaj javne listine, vsekakor pa neizpodbiten dokaz o sklenjenem pravnem poslu.

7.6.1 Vloga notarja pri preoblikovanju

Pred obiskom notarja je dobro, da se dogovorimo in uskladimo z družbeniki glede: zastopnika, osnovnega kapitala, katere dejavnosti bo imelo podjetje registrirano ... Vse se uredi s pogodbo o ustanovitvi.

Zakon o gospodarskih družbah določa, da mora biti v obliki notarskega zapisa izdelana pogodba o ustanovitvi. Pred tem pa je treba prenesti premoženje podjetja na novo družbo.

Prenos podjetja na novo družbo

Edini upravičenec za prijavo prenosa podjetja in hkrati vpisa družbe v sodni register je podjetnik (Kerčmar 2006, 773). Ta (samostojni podjetnik) sprejme sklep o prenosu podjetja (enostranska izjava volje) na novo ustanovljeno družbo. Sklep je sprejet v obliki notarskega zapisa in vsebuje:

- firmo in sedež podjetnika,
- izjavo o prenosu podjetja,
- akt o ustanovitvi nove družbe (z navedbo, da je družba ustanovljena s prenosom podjetja podjetnika – to določilo zaradi varstva morebitnih drugih družbenikov, ki s preoblikovanjem podjetnika so-ustanavljajo družbo in kot družbeniki s svojim vložkom v družbo odgovarjajo tudi za obveznosti iz prejšnjega poslovanja podjetnika),
- vrednost podjetja (premoženje in pravice ter obveznosti v zvezi s podjetjem).

Iz navedbe firme in sedeža podjetja je razvidna identiteta, ki namerava izvesti preoblikovanje. Z izjavo o prenosu podjetja podjetnik izjavlja svojo voljo, da bo svojo dejavnost nadaljeval v drugi pravnoorganizacijski obliki (Kerčmar 2006, 772).

Ustanovitvena revizija

Ustanovitev nove družbe mora pregledati ustanovitveni revizor, razen če vrednost podjetja ni večja od 14 milijonov tolarjev, potem ustanovitvena revizija ni potrebna. Od 1. 1. 2007 dalje pa, če je vrednost večja od 100.000 evrov. Podjetja so se lahko izognila nepotrebnim stroškom revizije, če so se ustanovljala v tem času. Znesek, ki določa, kdaj je potreben revizor, pa se je skoraj podvojil.

Ustanovitvena revizija je natančno določena v 669. členu Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Pogodba o ustanovitvi

To pogodbo lahko sestavi pravnik ali notar. Pogodba pa mora biti v obliki notarskega zapisa. Obvezne sestavine so:

- navedba imena in prebivališča oz. firme ter sedeža vsakega družbenika,
- firma, sedež in dejavnosti družbe,
- navedba zneska osnovnega kapitala in vsakega osnovnega vložka posebej ter navedba družbenika za vsak osnovni vložek,
- čas delovanja družbe, če je ustanovljena za določen čas,
- morebitne obveznosti, ki jih imajo družbeniki do družbe poleg vplačila osnovnega vložka, in morebitne obveznosti družbe proti družbenikom.

Da pridobi taka pogodba med družbeniki obliko notarskega akta, mora notar navesti še (vsebina notarskega zapisa, 43. člen ZN):

1. priimek in ime notarja, navedbo, da nastopa kot notar, in svoj sedež;
2. priimek in ime, rojstne podatke in prebivališče udeležencev pravnega posla, njihovih pooblaščenecv, zapisnih prič in tolmačev; če so udeleženci pravnega posla pravne osebe, pa njihovo ime in sedež ter ime in priimek predstavnika ali pooblaščenca;
3. navedbo o načinu ugotovitve istovetnosti oseb iz prejšnje točke;
4. vsebino pravnega posla, navedbo pooblastil ali prilog;
5. navedbo, da je notar udeležencem notarski zapis prebral in da so ga ti odobrili;
6. datum, uro in kraj sestave notarskega zapisa;
7. podpise oseb, navedenih v 1. in 2. točki, ter pečat ali žig notarja, ki je sestavil notarski zapis.

Notar je dolžan pred sestavo notarskega zapisa stranke pozvati, naj predložijo listine, ki so potrebne za tovrstno storitev. Za začetek postopka potrebujemo: bilanco stanja podjetja, ki prenaša premoženje, ime novo nastajajoče firme in celotno ime, spisek

standardne klasifikacije dejavnosti SKD, potrdilo o plačanih davkih, fotokopijo osebnih dokumentov družbenikov.

Določanje vrednosti premoženja - bilanca stanja

Določba, ki definira vrednost podjetja, je postavljena dokaj široko, ker lahko podjetniki na različne načine vodijo poslovne knjige in druge evidence, s katerimi se lahko ugotavlja vrednost premoženja (Kerčmar 2006, 772).

Ta se lahko določa s sklicevanjem na listine, kot so letna bilanca stanja, vmesna bilanca stanja ali ustrezen računovodski izkaz, če je na podlagi njihove vsebine mogoče določiti vrednost podjetja, ki je predmet prenosa.

Bilanca stanja prikazuje premoženjsko stanje na določen datum, medtem ko izkaz uspeha in izkaz denarnih tokov prikazujeta poslovanje v določenem obdobju. V Sloveniji je oblika predpisana v slovenskih računovodskih standardih (SRS), podobni standardi pa obstajajo v vseh državah po svetu.

Bilanca stanja odraža vrednost podjetja na dan, ko je bila sestavljena. Predložene listine na dan prijave za vpis prenosa podjetja v register ne smejo biti starejše od treh mesecev. Bilanca stanja je obvezna priloga družbene pogodbe. Glede na vrednost podjetja, ki je bila ugotovljena v bilanci, se višina kapitala prenese kot osnovni vložek podjetnika.

Dejavnost družbe in SKD

Gospodarske družbe lahko kot svojo dejavnost opravljajo vse posle, razen tistih, ki se po zakonu ne smejo opravljati kot gospodarski posli. Družbe lahko opravljajo posle le v okviru dejavnosti, ki je vpisana v sodni register. Poleg registrirane dejavnosti pa lahko družba opravlja tudi vse druge posle, ki so potrebni za njen obstoj in opravljanje dejavnosti, ne pomenijo pa neposrednega opravljanja dejavnosti (gre za posle, s katerimi se ustvarjajo pogoji za opravljanje dejavnosti družbe).

Pri vpisu dejavnosti družbe v sodni register je treba uporabiti Standardno klasifikacijo dejavnosti kot obvezen standard (Uredba o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije dejavnosti 2002).

Potrdilo o plačanih davkih

Za pogodbo o ustanovitvi potrebujemo še izpisek davčnega urada o plačanih davkih.

Davčni organ izdaja potrdila v skladu s 179. in 180. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS št. 22/05 – UPB1 in 119/05). Po 179. členu navedenega zakona davčni organ izdaja potrdila in druge listine o dejstvih, o katerih vodi uradno evidenco.

Potrdila se izdajajo na zahtevo stranke. Potrdilo in druge listine o dejstvih, o katerih se vodi uradna evidenca, se izdajo stranki na ustno zahtevo praviloma istega dne, ko je stranka potrdilo zahtevala, najpozneje pa v 15 dneh, če ni v predpisu, s katerim je bila vzpostavljena uradna evidenca, drugače določeno.

V skladu z Zakonom o davčni službi (Uradni list RS, št. 17/05 – UPB1 in 59/05-odločba US) in Zakonom o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 25/05 – UPB1, 96/05 – ZRTVS-1, 100/05-odločba US in 109/2005) izda potrdilo davčni urad, na območju katerega je davčni zavezanec vpisan v davčni register (DURS 2006).

Potrdilo je brezplačno.

7.6.2 Oddaja potrebne dokumentacije

Ko notar pridobi vse potrebne dokumente, skupaj z notarskim zapisom o ustanovitvi podjetja vloži predlog za preoblikovanje na sodišče. Vse nadaljnje postopke ureja in presoja sodišče, ki izda sklep o registracijski zadevi vpisa ustanovitve subjekta. Ob pomanjkljivi dokumentaciji lahko pozove stranke za spremembe in dopolnila.

7.7 Sodni register

Sodni register je pri nas in tudi zunaj naših meja javna knjiga, ki je na vpogled vsem zainteresiranim in vsebuje podatke o glavnih statusnih značilnostih vpisanih subjektov ter podatke, pomembne za pravni promet, s čimer se utrjuje pravna varnost v poslovnem prometu (Puharič 1994, 70).

Sodni register je iz glavne knjige in zbirke listin. Glavna knjiga je namenjena vpisu in objavi podatkov o pravno pomembnih dejstvih, za katere ta ali drug zakon določa, da se vpišejo v sodni register. Listine, na podlagi katerih je bil opravljen vpis posameznega pravno pomembnega dejstva ali za katere zakon določa, da se predložijo registrskemu sodišču, se vložijo v zbirko listin (2. člen ZSReg – UPB1).

Sodni register je opredeljen tudi v ZGD od 44. do 49. člena. Register vodi sodišče.

Za vse gospodarske družbe je v zakonu določeno načelo obveznosti vpisa v sodni register. Vpisi se opravijo v sodni register sodišča, na območju katerega je sedež subjekta vpisa. Šele s tem vpisom pridobi družba poslovno sposobnost in lahko začne s poslovanjem. Zakon povzema pri nas in v tujini uveljavljen sistem sodnega registra, pri čemer vsebuje le najosnovnejša pravila registrskega prava.

Postopek o registrskih zadevah ureja poseben zakon, tj. zakon o sodnem registru.

Prijava za prvi vpis družbe v register mora vsebovati firmo, dejavnost, sedež in druge podatke, določene z zakonom. Priložiti ji je treba akt o ustanovitvi v izvorniku ali overjenem prepisu in akt o imenovanju poslovodstva, če to ni določeno že z aktom o ustanovitvi. Prijavo je treba vložiti v 15 dneh po izpolnitvi pogojev za vpis v register (47. člen ZGD-1).

Pri vpisu nove družbe v register je treba zapisati, da je družba nastala s prenosom podjetja podjetnika.

Ko sodišče sprejme sklep, traja, da ga referenti pripravijo in odpošljejo po pošti. Novoustanovljena družba prejme sklep o vpisu in prenehanju obstajanja predhodnice po pošti. Ta pot pa lahko traja tudi do več dni. Tako lahko pride do položaja, ko samostojni podjetnik posluje, vendar je že izbrisan iz sodnega registra.

7.7.1 Pravne posledice vpisa v Sodni register

Trenutek vpisa v register je trenutek nastanka kapitalske družbe, pri čemer ostaja pravna kontinuiteta s prejšnjim subjektom v drugačni pravnoorganizacijski obliki (Kerčmar 2006, 773). Z vpisom tako nastanejo pravne posledice:

- ustanovljena je nova kapitalska družba,
- podjetje podjetnika preide na novo kapitalsko družbo,
- podjetnik postane imetnik deleža v novi kapitalski družbi,
- vpiše se podjetnikovo prenehanje opravljanja dejavnosti.

7.8 Objava v Uradnem listu RS

Po Ustavi Republike Slovenije morajo biti vsi predpisi objavljeni, preden začnejo veljati. Dejavnost uradnega objavljanja pravnih aktov države, lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil ureja Zakon o Uradnem listu Republike Slovenije (Uradni list RS B. 1.)

Prav tako po 43. členu Zakona o sodnem registru se mora vsak vpis v sodni register objaviti v Uradnem listu Republike Slovenije. Položnico in račun prejme podjetje po pošti. Besedilo objavijo, ko prejmejo potrdilo o plačilu. Cenik objav v uradnem listu je podrobno obdelan v poglavju Stroški preoblikovanja.

7.9 Izbris podjetnika iz poslovnega registra Slovenije

S trenutkom vpisa novega nosilca podjetja v register prejšnji nosilec ex lege preneha. (Kerčmar 2006, 773). Registrski organ je dolžan o vpisu prenosa podjetja obvestiti AJPES, ki opravi izbris podjetnika iz Poslovnega registra Slovenije (3. odstavek 671. člena ZGD-1).

AJPES na podlagi obvestila sodišča v skladu s tretjim odstavkom 75. člena ZGD-1 in 16. členom Zakona o poslovnem registru zaradi statusnega preoblikovanja v gospodarsko družbo po uradni dolžnosti izbriše podjetnika iz Poslovnega registra Slovenije.

Kljub uradni dolžnosti pa vpis do sedaj še ne deluje. Sodišče sklep pošlje, vendar samo na zahtevo AJPES, drugače pa moramo sami urediti dostavo. Najhitrejša pot je, če podjetnik osebno dostavi sklep sodišča. To mu omogoči hitrejšo ravnanje tega organa in

pridobitev sklepa o izbrisu podjetnika ter obvestila o vpisu v poslovni register. Časovno trajanje pridobitve dokumentacije je ključnega pomena za dnevno delujočo gospodarsko družbo, ki si ne more privoščiti nekajtedenskega preoblikovanja. Obvestilo AJPES je ena ključnih listin za nadaljevanje postopka na Davčni upravi RS.

Sklep o izbrisu podjetnika iz Poslovnega registra Slovenije prejme podjetnik tudi domov po pošti. Zoper sklep se lahko pritoži v 8 dneh od vročitve sklepa. Stroškov postopka ni. Na podlagi 1. a točke 28. člena Zakona o upravnih taksah se za ta sklep ne plača.

7.10 Davčni postopek

Davčni obračun za podjetje, ki se je preoblikovalo, pomeni, da mora samostojni podjetnik pripraviti in posredovati bilanco stanja za obdobje od 1. januarja v letu do dneva, ko je izbrisan iz poslovnega in sodnega registra. To mu narekuje 2. odstavek 297. člena Zakona o davčnem postopku.

Davčni zavezanec, ki preneha z opravljanjem dejavnosti med davčnim letom, mora predložiti davčni obračun davčnemu organu v 30 dneh po zaključku obdobja iz 3. odstavka 296. člena, za katero se obračunava akontacija dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti.

Do težav pa prihaja, če staro podjetje posluje še po datumu izbrisa iz registra, ker ne more prekiniti poslovanja, dokler ne pridobi davčne številke in transakcijskega računa. Tu se med drugim pojavijo težave pri davčnih bilancah in pravočasnem prezaposlovanju delavcev.

V tem primeru je nesmiselno pripravljati bilanco stanja za to obdobje, ampak se naredi bilanca za celotno obdobje, v katerem je podjetje poslovalo od 1. januarja tega koledarskega leta. Tako se za celotno obdobje obračuna DDV.

7.10.1 Predaja podjetja nasledniku

Številni podjetniki se za preoblikovanje samostojnega podjetnika v gospodarsko družbo odločajo, ker bi se želeli upokojiti in družbo prepustiti naslednikom v prvem kolenu. A ker ZGD-1 določa, da morajo v preoblikovanem podjetju lastniki ostati še 36 mesecev, tega ne morejo storiti oziroma če to storijo, preoblikovanje ni davčno nevtravno. Zakon o dohodnini pravi, da če podjetnik podjetje prepusti obdarjencu v prvem dednem kolenu, nasledstvo ni obdavčeno. ZGD-1 pa to ruši (Basle 2007, 18–19).

7.10.2 Prijava za pridobitev davčne številke

Pravna in druga oseba, ki je subjekt vpisa v sodni register ali kak drug register oziroma evidenco, mora predložiti prijavo za vpis v davčni register davčnemu uradu, na

območju katerega ima sedež, in to v osmih dneh po opravljenem vpisu oziroma prijavi v sodni register, drug register oziroma evidenco (45. člen Zakona o davčni službi, ZDS-1).

Vsaka oseba mora davčnemu organu prijaviti, kdaj začne opravljati dejavnost kot davčni zavezanec, in pristojnemu davčnemu uradu predložiti zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV. Davčni zavezanec mora davčnemu organu prijaviti tudi vsakršno spremembo v zvezi z dejavnostjo in prenehanje opravljanja dejavnosti. (78. člen Zakona o davku na dodano vrednost, ZDDV-1).

Pristojen davčni urad zahteva, da podjetnik izpolni naslednje obrazce:

- obrazec DR-04,
- obrazec DDPO,
- vprašalnik za davčne zavezance,
- obrazec DDV-P2.

Vse potrebne obrazce za vpis v davčni register je mogoče dobiti na pristojnem davčnem uradu oziroma izpostavi, lahko pa tudi na spletnih straneh Davčne uprave RS.

Potrdilo o davčni številki lahko pridobi odgovorna oseba pravne osebe ali od nje pooblaščen osebna na kateremkoli davčnem uradu. S seboj mora imeti sklep o vpisu v sodni register oziroma listino o vpisu v drug register ali evidenco, obvestilo o identifikaciji in razvrstitvi enot poslovnega registra po dejavnosti (Agencija RS za javnopravne evidence in storitve), listine, na katerih temeljijo ostali podatki, ki se vpisujejo v davčni register, ter veljaven osebni dokument odgovorne osebe oziroma osebe, pooblaščen za zastopanje.

Ne predložitev zahtevanih podatkov se šteje za prekršek po 52. členu ZDS-1, za katerega je pravni osebi zagrožena denarna kazen od 1600 do 25.100 evrov. V skladu z določbo 2. odstavka 52. členu ZDS-1 se z globo od 420 do 4100 evrov za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe.

Obrazec DDPO

To je obrazec za obračun davka od dohodkov pravnih oseb. V tem obrazcu določiš akontacijo davka. Akontiranje davka po davčnem obračunu je določeno v 371. členu Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2).

Davčni zavezanec, ki začne poslovati, sam izračuna akontacijo davka, ki je enaka znesku davka, izračunanega glede na višino predvidene davčne osnove davčnega obdobja, za katerega se plačuje akontacija. Obrazloženi izračun predvidene davčne osnove v davčnem obračunu, višino akontacije in obrokov akontacije predloži davčnemu organu v osmih dneh po vpisu v primarni register oziroma uradno evidenco organa. Obrazloženi izračun predloži davčni zavezanec ne glede na to, ali je izračunal dobiček ali izgubo.

Potrdilo o dodeljeni davčni številki dobi takoj oziroma v nekaj dneh po pošti. Oseba, ki je vpisana v register, mora v 15 dneh po nastanku spremembe obvestiti pristojni davčni urad o vseh spremembah podatkov, ki jih vsebuje prijava za vpis v davčni register (47. člen ZDS-1 – UPB1) (DURS 2007).

7.10.3 Vpis v davčni register

Davčna številka se dodeli zavezancu za davek in se uporablja v zvezi z vsemi davki. Uporablja se za enotno opredelitev in povezavo podatkov v evidencah, ki jih vodita Davčna uprava Republike Slovenije in Carinska uprava Republike Slovenije.

Davčno številko določata 33. člen ZDavP-2 in 2. odstavek 79. člena ZDDV-1.

Z zakonom o obdavčenju se lahko določi, da se za posamezno vrsto davka davčni številki dodajo dodatne črkovne ali številčne oznake. V tem primeru se za to vrsto davka uporablja tako dopolnjena davčna številka. V skladu z zakonom o davku na dodano vrednost se za namene DDV za identifikacijo davčnih zavezancev uporablja davčna številka s predpono SI. Davčna številka je sestavljena iz osmih števil; sedem je naključno izbranih, osma pa je izračunana po modulu (DURS 2007a).

7.10.4 Potrdilo o dodeljeni davčni številki

Pristojen davčni urad izda subjektu vpisa v davčni register v osmih dneh po vpisu v davčni register potrdilo o vpisu v davčni register in mu dodeli davčno številko, ki se jo navede na potrdilu. Potrdilo o dodeljeni davčni številki je oproščeno plačila upravne takse.

Tako na podlagi 40. člena ZDS-1 in 179. člena ZUP ministrstvo za finance, davčna uprava in pristojen davčni urad izdajo potrdilo o vpisu v davčni register pod določeno individualno davčno številko. Potrdilo je po zakonu o upravnih taksah takse prosto.

7.10.5 Matična številka

Matična številka je individualna številka podjetja. Ta identifikacija podjetja se tudi po prenehanju obstoja družbe ne uporablja več.

Samostojni podjetnik ob ustanovitvi pridobi identifikacijske številke, ki so tudi matična številka podjetja. Ob statusnem preoblikovanju podjetnika v gospodarsko družbo se matična številka ohrani in prenese na gospodarsko družbo.

7.11 Bančni vidik preoblikovanja

Pomemben člen tega procesa je odprtje novega transakcijskega računa. Na tem mestu je treba razmisliti, katero banko bomo izbrali. Ponudba bank v Sloveniji je velika. Po katerem kriteriju se bomo odločali, pa je odvisno od vsakega posameznika.

Pomembni so stroški odprtja računa, stroški vodenja in ostali stroški elektronskega bančništva. Pozornost je potrebna tudi pri možnosti prenosa podatkov iz enega računa na drugega in prenosa že vnesenih podatkov v elektronskem bančnem poslovanju. To pomeni, da se lahko prenesejo podatki o poslovnih partnerjih, odprtih in neplačanih fakturah iz prejšnjega računa na nov račun. Tako ni treba ponovno vnašati že pripravljenih računov in podatkov, ki jih ima podjetje v arhivu.

7.11.1 Prehodni transakcijski račun

Ko pri notarju sestavimo pogodbo in notarski zapis, je nujno, da odpremo prehodni transakcijski račun. Prehodni TRR je namenjen za družbenike, ki morajo nakazati svoje deleže v osnovni kapital podjetja. Tako družbeniki vplačajo denarni znesek na TRR in s tem dokazujejo, da so z osnovnim vložkom pridobili poslovni delež v podjetju. Družbenik/i morajo denar nakazati iz svojih računov ali na banki položiti denar na prehodni račun, nato banka izda imetniku računa potrdilo o vplačilu.

Na podlagi nakazila se lahko začnejo vsi postopki na sodišču, kajti za to je potreben izkaz za ves osnovni kapital družbe.

Račun odpremo na banki, kjer bomo kasneje poslovali. Odprtje prehodnega računa je identičen odprtju za ustanovitev računa za družbo z omejeno odgovornostjo. Račun se odpre na podlagi predloženega notarskega zapisa in osebne izkaznice.

7.11.2 Odprtje transakcijskega računa

Podatki, ki jih zahteva banka za račun ob preoblikovanju iz samostojnega podjetnika v družbo z omejeno odgovornostjo, so:

- akt o ustanovitvi oz. preoblikovanju samostojnega podjetnika v družbo z omejeno odgovornostjo, iz katerega je razvidno, da gre za preoblikovanje,
- osebni dokument,
- fotokopijo osebnega dokumenta,
- davčno št. ustanovitelja,
- redni izpisek iz sodnega registra,
- davčno številko novoustanovljene družbe,
- izpolnjen zahtevek za odprtje TRR in vloga za odprtje depozitnega računa,
- obrazec za elektronsko bančništvo.

Na banki je treba podpisati pogodbo o odprtju in vodenju poslovnega računa. Po odprtju transakcijskega računa lahko začne podjetje poslovati.

7.12 Obveščanje javnosti

Po pridobitvi vseh potrebnih dokumentov, odprtju transakcijskega računa in pridobitvi davčne številke je treba obvestiti naše poslovne partnerje. Čeprav smo jih obvestili o prenehanju, jih moramo seznaniti tudi z vsemi spremembami, ki so nujne za nemoteno poslovanje.

Najlaže obvestimo stranke po pošti in elektronski pošti. Navesti moramo: popolno ime podjetja, skrajšano obliko, transakcijski račun, davčno in matično številko. Dopisu priložimo fotokopijo potrdila o dodeljeni davčni številki. Zelo priporočljivo pa je v osebnih in telefonskih stikih opomniti naše stalne kupce ter dobavitelje o spremembah, da jih ti vnesejo v svoje informacijske sisteme. Zavedati se moramo, da bo v bližnji prihodnosti veliko napak in zamenjav, posebno pri popolni spremembi imena. Prav tako moramo biti pri sprejemanju faktur pozorni, če so vsi podatki pravilni.

8 ZAČETEK POSLOVANJA

Za nemoten začetek poslovanja je treba najprej pripraviti in prilagoditi informacijsko tehnologijo. Programsko opremo je treba prilagoditi novemu imenu, potrebne podatke, ki so zakonsko zahtevani na določenih listinah, pa dopolniti. Spremembe vseh identifikacijskih kazalcev so nujne. Izdajanje računov, dokler vse ni urejeno, ni mogoče.

Spremeniti moramo glave vseh obrazcev, ponudb, naročilnic, dobavnic, vizitk, oglasov, reklamnega materiala ... Potrebna bosta časovni in finančni načrt, ki ju bomo upoštevali pri promociji in razvoju prepoznavnosti podjetja. Pri tem nam lahko veliko pomagata tudi spletna stran in elektronska pošta. Če se skladata z imenom, ju moramo samo dopolniti, drugače pa preimenovati in urediti v skladu s celostno podobo podjetja.

Preoblikovana gospodarska družba postane avtomatično nosilec vseh pravic in obveznosti, ki so nastale v obdobju poslovanja v obliki samostojnega podjetnika. Treba je vedeti, da se obveznosti oz. pravna razmerja podjetnika ne spremenijo. Zanje še vedno odgovarja z vsem svojim premoženjem. Na podlagi tega je treba spremeniti vse obstoječe pogodbe. V obdobju poslovanja se sklepajo razne pogodbe s parterji. Te je treba skleniti na novo. Glasile se bodo na novo registrirano družbo. To velja tudi za pogodbe o zaposlitvi. Do sprememb pride tudi pri plačevanju socialnih prispevkov za zaposlene.

8.1 Težave pri poslovanju

Kadar se podajamo v kaj novega, neznanega, se srečujemo z različnimi težavami. Te so posledica različnih vzrokov in dejavnikov. Ker je ta način preoblikovanja nov, prakse pri njegovem izvajanju malo, je še veliko nejasnosti.

Najpogostejše težave na začetku poslovanja so: spremembe pri informacijski tehnologiji, neprepoznavnost, nezaupanje, nepoznavanje predpisov in zakonodaje za gospodarske družbe, drugačen način poslovanja ...

Vprašanja o namenu preoblikovanja so lahko posledica nezaupanja partnerjev, do katerih ima podjetje še neporavnane obveznosti. Strah je posledica nepoznavanja procesa preoblikovanja in dejstva, da za vse obveznosti, ki so nastale pred tem, samostojni podjetnik odgovarja popolnoma enako kot pred preoblikovanjem.

Poslovanje se v mnogo čem razlikuje. Bistvene razlike so v davčni politiki, pri plačevanju prispevkov za socialno varnost, finančno poslovanje pa je popolnoma ločeno od lastniškega.

8.2 Težave pri bančnem poslovanju

Račun, ki ga je imelo podjetje kot samostojni podjetnik, se ohrani tudi po preoblikovanju. Veliko terjatev in obveznosti ima lahko družba odprtih, zato se morajo

Začetek poslovanja

zapreti iz obstoječega računa. Ob preoblikovanju pa smo odprli nov račun. Tako je poslovanje natančno ločeno.

Ob nedoslednosti pri nakazilih na pravi račun lahko pride do nepravilnosti in velike zmede. Obveznosti se morajo nujno poravnati tam, kjer so nastale. Predvsem pa je velika napaka poravnati obveznosti samostojnega podjetnika s sredstva gospodarske družbe.

Tudi banke so zelo nezaupljive glede preoblikovane družbe in je zelo težko priti do kreditnih kartic podjetja. Določeni nakupi sredstev so tako zahtevnejši. Takšno ravnanje je popolnoma nelogično, saj je bilo treba ob ustanovitvi računa predati vso dokumentacijo, vključno z bilancami stanja.

Ob dolgoročnih obveznostih je treba spremeniti vse pogodbe o kreditih. Pogodbe se spremenijo na novo družbo.

9 ČASOVNI NAČRT

Vsak projekt zahteva določen čas. Poskusil bom predstaviti približno hitrost postopka ustanovitve gospodarske družbe, kot ga določa zakon o gospodarskih družbah.

Vsak podjetnik si mora ob odločitvi za preoblikovanje narediti časovni načrt. Odločitev mora temeljiti na podlagi dejstev, kako dolgo približno traja postopek preoblikovanja. Na podlagi teh podatkov je možno preračunati, kdaj je treba začeti z aktivnostmi. To pa je odvisno od tega, kdaj je za posameznika najprimernejši trenutek za preoblikovanje. Vzroki, na podlagi katerih se odloča, so različni.

Zbiranje in priprava dokumentacije lahko v podjetju poteka v daljšem časovnem obdobju poslovanja kot pri samostojnem podjetniku.

Prvi postopek, na katerega ne moremo časovno vplivati, so dejavnosti notarja in sestavljanje notarskega zapisa. V predloženi dokumentaciji je več vprašljivih elementov, ki ob nepopolnosti in nepravilnosti ves postopek podaljšajo. Postopek pred notarjem se ob predložitvi popolne dokumentacije po zagotovilih notarske zbornice konča povprečno v treh dneh.

Postopek notar nato preda sodišču. Zakon o sodnem registru v 13. členu določa, da je postopek za vpis v sodni register hiter. Sodišče zadeve obravnava po vrsti, kot jih je prejelo; izjeme so primeri posebnih okoliščin, ki zahtevajo drugačno obravnavanje. Hitrost postopka moramo razlagati s pomočjo Sodnega reda, ki določa rok za vpis v sodni register mesec dni od prejema zadeve do odprave sklepa (50. člen Zakona o Sodnem registru). Če se o zadevi odloča ponovno, se roki za polovico skrajšajo.

Ko sodišče sprejme sklep, pot, da ga referenti pripravijo in odpošljejo po pošti, lahko traja tudi več dni.

AJPES mora na podlagi obvestila sodišča zaradi statusnega preoblikovanja v gospodarsko družbo po uradni dolžnosti izbrisati podjetnika iz Poslovnega registra Slovenije. Ta postopek traja od tri do sedem dni. Skrajša pa se lahko, če podjetnik osebno dostavi sklep sodišča na AJPES. To omogoči hitrejše delo tega organa in hitrejšo pridobitev sklepa o izbrisu podjetnika ter obvestila o vpisu v poslovni register.

Pristojen davčni urad izda subjektu vpisa v davčni register v osmih dneh po vpisu v davčni register potrdilo o vpisu v davčni register in mu dodeli davčno številko.

Za konec je treba počakati še na odprtje transakcijskega računa. Ko je zbrana vsa dokumentacija, je to le formalnost. Odpiranje računa traja največ tri dni.

Celoten postopek od prvega obiska pri odvetniku ali notarju in do trenutka, ko stečejo formalne priprave za preoblikovanje, poteka dva meseca ali več. Vse je odvisno od pripravljenosti vpletenih v postopek, njihovega informiranja in osebnega angažiranja za čim hitrejše preoblikovanje.

10 STROŠKI PREOBLIKOVANJA

Stroški, ki v postopku ustanovitve nastajajo, so notarjevi stroški. ZGD-1 kot obvezno določa zapis statuta v obliki notarskega zapisa pri ustanavljanju delniške družbe in evropske delniške družbe. V obliki notarskega zapisa se mora skleniti tudi družbena pogodba o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo.

Ustanovitev nove družbe mora pregledati ustanovitveni revizor, če je vrednost večja od 100.000 evrov. Cena ustanovitvene revizije je odvisna od velikosti podjetja oziroma bilančne vsote v bilanci stanja, vrste dejavnosti in drugih okoliščin. Cena revizije se začne pri približno 1500 evrih za malega podjetnika.

Pri ustanavljanju gospodarskih družb se ne moremo izogniti stroškom, ki jih imamo s plačilom notarskih storitev, še posebej kadar ustanavljamo kapitalsko družbo, za katero je predviden ustanovitveni akt, sklenjen v obliki notarskega zapisa. Za sestavo notarskih listin, katerih vrednost predmeta je znana ali določljiva, se pristojbina odmeri od vrednosti predmeta, na katerega se storitev nanaša (9. člen Notarske tarife). Pri kapitalskih družbah se kot vrednost predmeta upošteva njihov osnovni kapital. Vrednost predmeta in cena notarske storitve (pristojbini) sta v tarifi določeni s številom točk, podobno kot pri sodnih taksah.

Tarifa številka 7 določa število točk za primer sestave notarskega zapisa ustanovitvenih aktov po zakonu o gospodarskih družbah. Pristojbina se odmeri po tarifni številki 1, zvišani za 80 %, vendar največ 1500 točk; za sestavo statuta delniške družbe se odmeri pristojbina po tarifni številki 1, zvišana za 100 %, vendar največ 1800 točk. Pri tem pa tarifa številka 1 določa pristojbine od vrednosti predmeta notarskih listin (GZS, pravna služba 2007).

Neizogibni stroški ustanovitve nastanejo pri vpisu v sodni register. Plača se sodno takso na podlagi zakona o sodnih taksah. Višina sodnih taks za vpis gospodarskega subjekta v sodni register se odmerja po zakonu o sodnih taksah. Vrednost točke: 0,07930 EUR (19,00 SIT).

Višina sodne takse, če družbo ustanovi:

1. za vpis družbe z omejeno odgovornostjo v sodni register v primeru enega ustanovitelja je predpisana sodna taksa po zakonu o sodnih taksah v višini 1500 točk (sodna taksa), 118,95 EUR (28.505,18 SIT);
2. za vpis družbe z omejeno odgovornostjo v sodni register v primeru dveh do desetih ustanoviteljev je predpisana sodna taksa po zakonu o sodnih taksah v višini 2500 točk (sodna taksa), 198,25 EUR (47.508,63 SIT);
3. za vpis družbe z omejeno odgovornostjo v sodni register, kadar je ustanoviteljev več kot deset, je predpisana sodna taksa po zakonu o sodnih taksah v višini 3500 točk (sodna taksa), 277,55 EUR (66.512,08 SIT).

Stroški preoblikovanja

Uredba o vpisu družb in drugih pravnih oseb v sodni register podrobneje določa, katere listine se morajo predložiti ob vpisu v sodni register. Med drugimi zahteva tudi overjene podpise zastopnikov pri družbi z omejeno odgovornostjo. Za overovitev podpisa pooblaščenega zastopnika družbe znaša notarska tarifa 30 točk (Ministrstvo za gospodarstvo 2007).

Cena notarskih storitev za družbo z omejeno odgovornostjo z osnovnim kapitalom (7500 evrov) in dvema ustanoviteljema znaša informativno:

- notarski zapis družbene pogodbe 181 točk, povečanih za 80 %, kar pomeni 326 točk in davek na dodano vrednost po stopnji 20 %: $326 * (110 \text{ SIT} = 0,459) * 1,2 = 179,6 \text{ EUR}$,
- sodna taksa v primeru dveh ustanoviteljev znaša 2000 točk, preračunano $0,07930 \text{ EUR} * 2000 = 158,6 \text{ EUR}$,
- 500 točk sodne takse se plača ob vložitvi vloge, to je $0,07930 \text{ EUR} * 500 = 39,656 \text{ EUR}$. Skupni strošek je torej $179,6 + 158,6 + 39,65 = 377,85 \text{ EUR}$.

Vsak vpis v sodni register mora sodišče objaviti v Uradnem listu RS. Vpis se objavi na stroške subjekta. Vpisi v sodni register, izvršbe, stečajni podjetij, dražbeni oklici, postavitve sodnega tolmača in izvedenca, oklici dedičem, razglasitev za mrtve, postavitve skrbnika, amortizacije (za tipkano vrstico): $1,47 \text{ EUR} + 20 \% \text{ DDV}$ ($352,00 \text{ SIT} + 20 \% \text{ DDV}$) (Uradni list RS 2007).

Strošek, ki ga ima novoustanovljena družba, je tudi izdelava in nakup žiga. Ostali stroški nastajajo pri urejanju dokumentacije in stroških prevozov, ki so njihova posledica.

11 ZAKLJUČEK

Podjetništvo je dinamičen proces ustvarjanja bogastva, ki se povečuje. Bogastvo ustvarjajo posamezniki, ki prevzamejo velika tveganja. Pri tem se podjetniki srečujejo z različnimi težavami. Za nenehen razvoj podjetništva je potrebno prilagajanje. To pomeni, da se bo podjetje razvijalo le, če bo kos spremembam.

Spremembe so možne na različnih področjih. Ena izmed možnosti je statusno preoblikovanje pravnoorganizacijske oblike podjetja. Ko samostojnemu podjetniku pravna oblika ne ustreza več, začne razmišljati o možnostih, ki se mu zakonsko ponujajo. Preoblikovanje je vzrok najrazličnejših posledic. Po sprejetju odločitve je najpogostejši sklep o prehodu poslovanja v kapitalsko družbo, v družbo z omejeno odgovornostjo.

Ker je v ZGD-1 na novo urejeno področje statusnega preoblikovanja podjetnika v kapitalsko družbo, je zakonski vidik podrobneje predstavljen. Glavna novost zakona je fikcija preoblikovanja fizične osebe v pravno osebo, kar daje podjetnikom možnost, da s prenosom premoženja opravljajo dejavnost v drugi pravnoorganizacijski obliki. Te zakonske člene pa lažje razumemo ob podrobnejši primerjavi pravnoorganizacijskih oblik. Najpomembnejša razlika je namreč jamstvo za nastale obveznosti, pri čemer se samostojni podjetnik zaveda, da jamči za obveznosti z vsem svojim premoženjem, družba z omejeno odgovornostjo pa ne. Opredelitev podjetnika o dokončni ločitvi zasebnega od podjetniškega premoženja je edina prava odločitev.

Težnje, ki zagotavljajo konkurenčnost podjetja, spremembe v organizaciji, način vodenjem, morajo biti v skladu z zakoni. Vsak podjetnik mora pri preoblikovanju poznati vsaj naslednje zakone: zakon o gospodarskih družbah, zakon o varstvu potrošnikov, zakon o javni rabi slovenščine, zakon o notariatu, zakon o sodnem registru, zakon o davčni službi in zakona o davku na dodano vrednost.

V Sloveniji se lahko samostojni podjetnik preoblikuje na več načinov. Zakon predvideva predvsem dva načina: prenos podjetja na kapitalsko družbo in prenos podjetja na novoustanovljeno kapitalsko družbo. Podrobno je pojasnjen in opisan celoten postopek statusnega preoblikovanja v pravni sferi in organizacijski obliki.

Po odločitvi za preoblikovanje imamo idealno priložnost, ko lahko celovito določimo vse prave oblike. Prednost takšnega spreminjanja je tudi zmanjšanje stroškov, ki se pojavljajo ob naknadnih spremembah. Določiti je treba razmerja in funkcije. Te so: lastniška, podjetniška in menedžerska. Izbira zastopnika in določitev izvršnega direktorja je v pristojnosti lastnikov. Izberejo ga lahko iz svojih vrst kot največji lastnik podjetja. Med preoblikovanjem je treba razmisliti tudi o zaposlitvi menedžmenta.

Po odločitvi za preoblikovanje je treba razmisliti o imenu podjetja, ker obstaja verjetnost, da podjetje s takšnim imenom že obstaja. Posebej pa je treba biti pozoren na zakon o javni rabi slovenščine. Ob spremembi imena je potrebna obsežna priprava

celostne podobe podjetja. Zaželen je prenos nekaterih funkcij na zunanje izvajalce, kot so oblikovalci, grafični studii ... Pomoč nam lahko nudijo pri oblikovanju logotipa podjetja, prepoznavne embalaže, zaščitne barve, tiskovin, plakatov, oglasov in spletne strani.

V procesu je pomembna vloga notarja. Pogodba o ustanovitvi mora biti v obliki notarskega zapisa. Pred tem pa je treba prenesti premoženje podjetja na novo družbo. Notar je dolžan pred sestavo notarskega zapisa stranke pozvati, da predložijo listine, ki so potrebne za tovrstno storitev. Za začetek postopka potrebujemo: bilanco stanja podjetja, ki prenaša premoženje, ime novo nastajajoče firme in celotno ime, spisek standardne klasifikacije dejavnosti SKD, potrdilo o plačanih davkih, fotokopijo osebnih dokumentov družbenikov. Če je vsa dokumentacija popolna, se lahko postopek preoblikovanja nadaljuje.

Za vse gospodarske družbe je v zakonu o sodnem registru določeno načelo obveznosti vpisa v sodni register. Vpisi se opravijo v sodni register sodišča, na območju katerega je sedež subjekta vpisa. Šele z vpisom v sodni register pridobi družba poslovno sposobnost in lahko začne s poslovanjem. Zakon povzema pri nas in v tujini uveljavljen sistem sodnega registra, ki vsebuje le najosnovnejša pravila registrskega prava. Po vpisu v sodni register AJPES po uradni dolžnosti podjetnika izbriše iz Poslovnega registra Slovenije.

Po Ustavi Republike Slovenije in 43. členu Zakona o sodnem registru se mora vsak vpis v sodni register objaviti v Uradnem listu Republike Slovenije. Položnico in račun prejme podjetje po pošti. Besedilo objavijo, ko prejmejo potrdilo o plačilu.

Za DURS mora samostojni podjetnik pripraviti in posredovati bilanco stanja za obdobje od 1. 1. v letu do dneva, ko je izbrisan iz poslovnega in sodnega registra.

Vsaka oseba mora davčnemu organu prijaviti, kdaj začne opravljati dejavnost kot davčni zavezanec, in pristojnemu davčnemu uradu predložiti zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV. Davčni zavezanec mora davčnemu organu prijaviti tudi vsakršno spremembo v zvezi z dejavnostjo in prenehanjem opravljanja dejavnosti. (78. člen Zakona o davku na dodano vrednost, ZDDV-1). Na zahtevo pristojnega urada podjetnik izpolni vrsto obrazcev. Če dokumentacija ni pomanjkljiva, se davčna številka dodeli v osmih dneh po vpisu v davčni register in se uporablja v zvezi z vsemi davki.

Ob pridobitvi vseh potrebnih dokazil in identifikacijskih števil je treba odpreti nov transakcijski račun. Ponudba bank v Sloveniji je velika. Po katerem kriteriju se bo posameznik odločal, pa je odvisno od njega. Najprej je treba poskrbeti za prehodni transakcijski račun. Namenjen je družbenikom, ki morajo nakazati svoje deleže v osnovni kapital podjetja. Nato je treba zagotoviti vse zahteve banke za odprtje računa ob preoblikovanju iz samostojnega podjetnika v družbo z omejeno odgovornostjo.

Treba je obvestiti tudi vse poslovne partnerje. Čeprav so bili obveščeni o prenehanju, jih moramo nujno seznaniti z vsemi spremembami, ki so obvezne za nemoteno poslovanje.

Za nemoten začetek poslovanja je treba najprej pripraviti in prilagoditi še vse tiskovine, informacijsko tehnologijo, programsko opremo, glave vseh obrazcev, ponudb, naročilnic, dobavnic, vizitk, oglasov, reklamnega materiala ... Spremembe vseh identifikacijskih kazalcev so nujne. Izdajanje računov, dokler vse ni urejeno, ni mogoče.

Preoblikovana gospodarska družba postane avtomatično nosilec vseh pravic in obveznosti, ki so nastale v obdobju poslovanja v obliki samostojnega podjetnika. Treba je vedeti, da se obveznosti oz. pravna razmerja podjetnika ne spremenijo. Zanje še vedno odgovarja z vsem svojim premoženjem. Na podlagi tega je treba spremeniti vse obstoječe pogodbe. V obdobju poslovanja se sklepajo razne pogodbe s partnerji, ki jih je treba skleniti na novo, saj se bodo glasile na novo registrirano družbo.

Za pot preoblikovanja potrebujemo čas in denarna sredstva. Predpisana uradniška pot je zapletena in marsikje nedorečena. Sčasoma se bo postopek uveljavil in vedno več podjetnikov, ki se bodo srečali s potrebo po preoblikovanju, ga bo uporabljalo.

LITERATURA

- AJPES. 2006. *Informacija o poslovanju gospodarskih družb v Republiki Sloveniji v letu 2005*. Ljubljana: AJPES.
- AJPES. 2007. *Zbirni podatki o številu poslovnih subjektov v PRS po stanju na dan 31. marec 2007*. [Http://www.ajpes.si/docDir/Statisticno_raziskovanje/PRS/PRS-podatki_iz_poslovnega_registra_na_dan_31032007.pdf](http://www.ajpes.si/docDir/Statisticno_raziskovanje/PRS/PRS-podatki_iz_poslovnega_registra_na_dan_31032007.pdf) (25. maj 2007).
- Antončič, Boštjan, Robert D. Hisrich, Tea Petrin in Aleš Vahčič. 2002. *Podjetništvo*. Ljubljana: GV založba.
- Basle, Andreja. 2007. Kdaj je smiselno preoblikovati v družbo z omejeno odgovornostjo. *Finance*, 110 (12. junij), 18–19.
- Basle, Andreja. 2007a. Zakaj bi plačali več davkov. *Finance*, 110 (12. junij), 18.
- Bizjak, Franc 1997. *Reinženiring in razvoj podjetja*. Nova Gorica: Educa.
- DURS, Davčna uprava Republike Slovenije. 2006. *Pogosta vprašanja in odgovori – odgovor na vprašanje*. [Http://e-uprava.gov.si/e-uprava/faq/KategorijaVprasanje.euprava?faq.id=3&faq.vprasanje.id=458](http://e-uprava.gov.si/e-uprava/faq/KategorijaVprasanje.euprava?faq.id=3&faq.vprasanje.id=458) (4. 4. 2007).
- DURS, Davčna uprava Republike Slovenije. 2007. *Kako pridobiti davčno številko za novoustanovljeno pravno osebo in drugo osebo, ki je subjekt vpisa v sodni ali kak drug register oziroma evidenco?* [Http://www.durs.gov.si/si/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka_pojasnila/kako_pridobiti_davcno_stevilko_za_novoustanovljeno_pravno_osebo/](http://www.durs.gov.si/si/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka_pojasnila/kako_pridobiti_davcno_stevilko_za_novoustanovljeno_pravno_osebo/) (21. 4. 2007).
- DURS, Davčna uprava Republike Slovenije. 2007a. *Davčna številka*. [Http://www.durs.gov.si/si/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka_pojasnila/davcna_stevilka/](http://www.durs.gov.si/si/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka_pojasnila/davcna_stevilka/) (21. 4. 2007).
- GZS, pravna služba. 2007. *Ustanavljanje gospodarske družbe z vidika stroškov in hitrosti postopka*. [Http://www.gzs.si/slo/storitve/poslovne_informacije/pravna_podrocja_in_predpisi/statusno_pravo/ustanavljanje_gospodarske_druzbe_z_vidika_stroskov_in_hitrosti_postopka](http://www.gzs.si/slo/storitve/poslovne_informacije/pravna_podrocja_in_predpisi/statusno_pravo/ustanavljanje_gospodarske_druzbe_z_vidika_stroskov_in_hitrosti_postopka) (25. 5. 2007).
- Kerčmar, Sebastjan. 2006. *Praktični komentar novega zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1)*. Lesce: Legat.
- Ministrstvo za gospodarstvo. 2007. *Državni portal Republike Slovenije. Vpis družbe v Sodni register – d. o. o.* [Http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodki/Prebivalci.euprava?zdid=1164&sid=796](http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodki/Prebivalci.euprava?zdid=1164&sid=796) (25. 5. 2007).
- Puharič, Krešo. 1994. *Gospodarsko pravo z osnovami prava*. Ljubljana: Uradni list RS.
- Rebernik, Miroslav in Leon Repovž. 2000. *Podjetniški proces od ideje do denarja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Standardna klasifikacija dejavnosti*. 2002. Ljubljana: Uradni list RS.
- Uradni list Republike Slovenije. B. 1. *Predstavitev Uradnega lista Republike Slovenije*. [Http://www.uradni-list.si/2/main.cp2](http://www.uradni-list.si/2/main.cp2) (21. 4. 2007).
- Uradni list RS. 2007. *Cenik objav*. <http://www.uradni-list.si/2/main.cp2?articleid=2ADF845B-FC97-4EA6-B68B-A6B59B4025F7> (21. 4. 2007).

Literatura

- Uredba o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije dejavnosti. 2002. *Uradni list RS*, št. 2/2002.
- Ustanavljanje, delovanje in prenehanje gospodarskih družb v Hrvaški in Sloveniji*. 2002. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- ZGD-1, Zakon o gospodarskih družbah. 2006. *Uradni list RS*, št. 60/2006.
- ZSPP, Zakon o splošnem pravnem postopku. 2005. *Uradni list RS*, št. 22/05 – UPB-1 in 119/05.
- ZDP, Zakonom o davčnem postopku. 2005. *Uradni list RS*, št. 25/05-UPB1, 96/05-ZRTVS-1, 100/05-odločba US in 109/2005.
- ZDS, Zakonom o davčni službi. 2005. *Uradni list RS*, št. 17/05-UPB1 in 59/05-odločba US.
- ZJRS, Zakon o javni rabi slovenščine. 2004. *Uradni list RS*, št. 86/2004.
- ZN-E, Zakon o notariatu. 2006. *Uradni list RS*, št. 115/2006.
- ZSReg-UPB1, Zakon o sodnem registru. 2005. *Uradni list RS*, št. 114/2005.
- ZVPot-UPB2, Zakon o varstvu potrošnikov. 2004. *Uradni list RS*, št. 98/2004.
- ZUE, Zakon o uvedbi evra. 2006. *Uradni list RS*, št. 114/2006.